

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM
2013 - 2015**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Martin Rozbroj

Úroveň ekonomického zpravodajství v českých médiích

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Marie Hamplová Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER COMBINED (PART TIME) STUDIES
2013-2015

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Martin Rozbroj

Level of economic journalism in Czech media

Prague 2015

The diploma thesis work supervisor:

PhDr. Marie Hamplová Ph.D.

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Havířově dne 9. 3. 2015

Martin Rozbroj

Poděkování

Chtěl bych poděkovat svému vedoucímu práce PhDr. Marii Hamplové Ph.D. za trpělivost, pomoc a ochotu při tvorbě této práce. Mé poděkování patří také Ing. Janě Gibarti Ph.D., která mi poskytla cenné informace v žurnalistické části diplomové práce.

Anotace

Práce se zabývá historickým vývojem tištěných médií až do současnosti. Zaměřuje se na vznik a vývoj ekonomického zpravodajství a dává ho do historických souvislostí a na příkladech z dějin demonstruje vývoj tiskovin a ekonomické žurnalistiky. Uvádí příklady podoby zpravodajství v jednotlivých evropských zemích. Zaměřuje se také na českou mediální scénu a analyzuje vznik, vývoj a současnost předních českých deníků. Praktická část na základě dotazníkového šetření a analýzy obsahu zpravodajství *Hospodářských novin* poskytuje odpověď na otázku úrovně ekonomického zpravodajství v České republice.

Klíčová slova

Analýza, burza, diplomová práce, dotazníkové šetření, ekonomické informace, historie médií, inflace, média, nezaměstnanost, úroveň médií, vývoj tisku, zpravodajství,

Annotation

The diploma is focused on historical development of the printed media to the present days. It is focused on origins and development of economical journalism and it's putting it into historical consequences and on historical facts demonstrate development of print and economical journalism. The diploma presents development of news in different countries. Also is focused on Czech media scene and analysis beginning, development and present of main Czech newspapers. In practical part of diploma are presented facts based on survey and analysis of media messages of *Hospodářské noviny*, which provides answer to question about level of economical journalism in Czech republic.

Keywords

Analysis, coverage, diploma, economical information, inflation, level of coverage, media, media history, unemployment, print development, stock, survey

OBSAH

ÚVOD.....	8
2 VÝVOJ EKONOMICKÉ ŽURNALISTIKY VE SVĚTĚ A ČESKÉ REPUBLICE.	11
2.1 Vývoj tisku mezi lety 1700 – 1900.....	16
2.2 Rozvoj a úspěch deníku <i>The Times</i>	28
2.3 Noviny <i>Deutsche Zeitung</i> a <i>Allgemeine Zeitung</i>	32
2.4 Vývoj ekonomické žurnalistiky v USA	36
3 ČESKÁ MÉDIA OD 20. STOLETÍ	40
3.1 Mladá fronta Dnes	42
3.2 Lidové noviny	45
3.3 Hospodářské noviny	52
4 HODNOCENÍ ÚROVNĚ EKONOMICKÝCH MÉDIÍ V ČESKÉ REPUBLICE	58
4.1 Definice analyzovaných údajů.....	59
4.2 Analýza dotazníkového šetření	63
4.3 Analýza úrovně ekonomické žurnalistiky na příkladu Hospodářských novin	69
4.4 Shrnutí analýzy článků Hospodářských novin.....	77
ZÁVĚR	81
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	83
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	86
SEZNAM PŘÍLOH.....	87

ÚVOD

Téma diplomové práce, tedy hodnocení úrovně ekonomického zpravodajství v České republice jsem si zvolil z toho důvodu, neboť se jedná o velmi aktuální problematiku. Ačkoliv v posledních letech zaznamenávají tištěná média ústup a jejich čtenost mírně klesá, přesouvají své zpravodajství na stránky svých online mutací a stále tak jsou významným a vyhledávaným zdrojem informací.

V minulosti bylo pravidlem, že noviny přinášely zpravodajství ponejvíce jednou, či dvakrát denně. To se ale s nástupem internetu poměrně změnilo a množství informací exponenciálně vzrostlo. Položil jsem si však otázku, jestli je možné i při množství informací, které nám média přináší, zachovat dostatečnou kvalitu. Jestli je tato hypotéza správná či mylná se budu snažit zjistit v praktické části práce. Předpokladem pak je, že úroveň médií v České republice není dostačující a tak je i uživateli vnímána.

Zpracování tématu v odborné literatuře

Pro komplexní pochopení tématu bude nutné zmapovat vývoj médií, potažmo tištěných médií a z tohoto důvodu použiji při zpracování této práce i množství zdrojů, a to jak tištěných, tak elektronických. Mezi využitě zdroje bude patřit publikace *Dějiny světové žurnalistiky* z dílny autorů Barbary Köpplové a Ladislava Köppla, kteří se řadí mezi přední české odborníky v oblasti médií. Kniha přináší poměrně důkladné zmapování historie a vývoje tištěných médií a jejich vývoj zasazuje do dobového společenského dění.

Další publikací, kterou ve své práci využiji především při tvorbě teoretické části, bude publikace, vydaná autory Petrem Bednaříkem, Jan Jirákem a Barbarou Köpplovou, která nese název *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Z té budu čerpat poznatky, nutné k pochopení vývoje a situace v prostředí českých médií. V třetí části práce pak důkladně zmapuji historický vývoj a současnost předních českých deníků, které se dnes na českém trhu vyskytují. Do této kategorie se řadí deníky Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny, deník Právo a Lidové noviny.

V práci budou využity i zahraniční zdroje, které budou důležité zejména pro zmapování vývoje žurnalisticky v klíčových zemích, jakými jsou například Spojené státy Americké, Německo nebo například Velká Británie. Veškeré zdroje literatury, ze kterých obsah práce vychází, je uveden v seznamu použitých zdrojů.

Cíle diplomové práce a hypotézy

Cílem diplomové práce bude zjistit úroveň ekonomické žurnalistiky v českých médiích. V souvislosti s tím je nutné stanovit i hypotézu, o kterou se bude tato diplomová práce opírat, zejména pak ve své praktické části. Tato hypotéza zní následovně:

- Česká tištěná média přináší velké množství informací, kvalitativně však nejsou na dobré úrovni.

Aby však bylo možné hypotézu potvrdit či vyvrátit, je nutné určit několik dílčích cílů. Těmi jsou:

- Dílčí cíl 1: Vyhodnocení a analýza dotazníkového šetření;
- Dílčí cíl 2: Kvantitativní a kvalitativní analýza článků, zaměřených na inflaci a nezaměstnanost ve vybraném periodiku a jejich vyhodnocení.

Použité metody

Praktická část práce poté bude zaměřena na potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy. Použiji přitom několik metod výzkumu. První metodou, kterou v této části využiji, bude empirické online dotazníkové šetření.

Respondenti v něm budou odpovídat na deset konkrétních otázek, kde budou volit z předem nabízených variant, ale u některých otázek budou rovněž mít možnost vyjádřit své vlastní stanovisko. Odpovědi, které respondenti uvedou, poté analyzuji a vyvodím závěr.

Druhou částí praktické stránky práce bude kvantitativní a kvalitativní analýza dvou ekonomických disciplín, jimiž budou inflace a nezaměstnanost. Tyto veličiny jsem zvolil z toho důvodu, že hrají v ekonomice každé země poměrně významnou roli a jejich hodnoty vypovídají o tom, v jakém stavu se hospodářství dané země nachází. Pro obyvatele jsou tato data poměrně důležitá, protože mají přímý vliv na jejich životy.

Za pomoci využití vědeckých metod, jakými jsou deskripce, analýza, komparace a vlastní dedukce téma shrnu a vyhodnotím hypotézu a stanovím doporučení, které bude plně reflektovat tyto výsledky.

2 VÝVOJ EKONOMICKÉ ŽURNALISTIKY VE SVĚTĚ A ČESKÉ REPUBLICY

Ekonomická žurnalistika je v současnosti jednou ze základních disciplín moderní žurnalistické tvorby nejen v České republice, ale také ve vyspělém zahraničním světě. Situace ekonomické žurnalistiky však nebyla vždy tak pevná, jako je v dnešní době a musela projít procesem vývoje, stejně jako žurnalistika jako celek. K vývoji ekonomického hospodářství docházelo průběžně

Vývoj žurnalistiky zaměřené na ekonomiku nastal jako logický důsledek rozvoje lidské společnosti, s čímž sílil její vliv. Žurnalistika samotná se vyvíjela a procházela několika etapami, které bychom mohli shrnout a stručně rozdělit do následujících kapitol. Milník, který by určoval jednoznačné odstartování éry žurnalistiky nelze jednoznačně určit. Jak uvádí Jiráček a Köppllová, *rozvoj médií je například jistě spojen s rozvojem veřejné komunikace, ale její dějiny obecně sahají hluboko do antiky*.¹

Do doby zhruba 17. století tedy nemluvíme o žurnalistice jako takové, ale jedná se spíše o neucelené a útržkovité zpravodajství, které bylo přenášeno převážně ústní formou z člověka ke člověku. Nejčastěji se jednalo především o novinky z válek, zejména pak lidi zajímalo dění na frontě či postupy armád. Za první známky žurnalistiky se dá ale počítat i soukromá psaná korespondence nebo například sdělování aktuálních událostí pomocí různých, nejčastěji vládních posílů.

Dalším zdrojem informací mohli být i minesengři a trubadúři. Tito potulní pěvci a básníci měli primárně zábavní funkci, ale pomocí svých písní také dokázali informovat obyvatelstvo o dění v místech, odkud zrovna dorazili. Pro žurnalistickou tvorbu a žurnalistiku jako takovou však měl klíčový význam vynález knihtisku, jehož autorem byl Johannes Gutenberg. Knih tisk totiž představoval jakéhosi archaického předchůdce masového tisku, který známe v dnešní době.²

¹ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLLOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 413 s., s. 63. ISBN 978-807-3674-663.

² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLLOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009, 413 s. s. 63-64. ISBN 978-807-3674-663.

Princip byl jednoduchý. Do hliněných tabulek se nasázely jednotlivé znaky či písmena, ze kterých byl složen text sdělení. Tabulka byla následně upevněna na rotační válec, který byl poté schopen vytisknout tuto zprávu na papír. Tato nově vzniklá technologie nyní umožňovala vydávat veškeré možné tiskoviny v mnohem širším až téměř masovém měřítku, což do té doby nebylo možné. Veškerá díla, která měla být replikována, se musela přepsat ručně, což bylo poměrně zdlouhavé a nákladné.

Nastává tedy období, ve kterém dochází k masové produkci různých pamfletů a letáků, které jsou však v tehdejší době nositelem různých více či méně důležitých informací. Neslouží tedy pouze reklamním účelům, jako je tomu v dnešní době. Svůj význam však sehrávají i v ekonomice jednotlivých zemí. Jak uvádí Hardt, *první noviny se pak začaly objevovat v Německu od roku 1609*.³

Jako příklad využití pamfletů a letáků coby nositelů důležitých ekonomických informací, které sehrály důležitou roli v ekonomické sféře, si můžeme uvést období 16. až 17. století v Holandsku, kdy vznikla pravděpodobně vůbec první investiční bublina.⁴

Nizozemská investiční tulipánová horečka

Nizozemsko je považováno za květinovou velmoc, jejíž hlavní specializací jsou tulipány. To je pravda, avšak nebylo tomu vždy tak. Původní zemí výskytu tulipánu je Turecko a tulipán se do Holandska dostal poměrně pozdě, koncem 16. století. Některé prameny uvádějí, že první tulipánová sazenice se do Nizozemí dostala s největší pravděpodobností někdy okolo roku 1593⁵, kdy si sazenici tohoto později holandského symbolu přivezl ředitel botanické zahrady. Rostlina byla zasazena mezi ostatní a později vykvetl první tulipán na půdě Nizozemska.⁶

³ HARDT, Hanno. *Myths for the Masses an Essay on Mass Communication*. Oxford: John Wiley, 2007. ISBN 14-051-4334-7.

⁴ Pojem investiční bublina definuje skutečnost, kdy dochází k růstu ceny nějakého aktiva, aniž by k tomu byl jakýkoliv racionální podklad. Děje se tak zejména na základě dezinformací. Dostupné z Schiller, 2010

⁵ Peníze.cz. *Peníze.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/15739-tulipanova-horecka-1630-37>

⁶ Peníze.cz. *Peníze.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/15739-tulipanova-horecka-1630-37>

Květina se však zprvu netěšila žádné významné pozornosti. Mezi pěstiteli však probíhaly pokusy o různá křížení a tak postupem času došlo k vyšlechtění mnoha různých odrůd, které začaly přitahovat pozornost širokého okolí. Někdy okolo roku 1630 začal zájem o tulipány a především pak o jejich sazenice značně sílit.

Díky široké škále barev, kterou někteří šlechtitelé dokázali vyšlechtit, se také začali těšit poměrně velké společenské vážnosti. Začaly se pořádat první soutěže v pěstění tulipánů a zájem o tyto rostliny tak logicky raketově rostl. Vzhledem k tomu, že poptávka po sazenicích brzy začala převyšovat jejich nabídku a tulipánových sazenic začal být značný nedostatek, jejich ceny se daly na vzestup a šplhaly stále výše.

Sazenice se obchodovaly masově, protože kromě vstupních nákladů neexistovalo žádné omezení. Obchodovali tedy všichni, kteří jen trochu mohli a snažili se tak svézt na vlně, která zdánlivě neměla konce. S tím, jak sílil zájem o koupi tulipánových cibulek, docházelo k rozvoji trhu a s tím také spojené legislativy. Cena tulipánů totiž stoupala doslova raketovým tempem.

Na začátku této investiční horečky se cena jedné sazenice pohybovala někde okolo jednoho guldenu. Po propuknutí nákupního nadšení se však záhy vyšplhala místy až na tisíc guldenu. Nově vznikaly zákony, které chránily jak samotné tulipánové sazenice, tak také jejich majitele nebo také pěstitele těchto sazenic.

Do života tak byly uvedeny tzv. „tulipánové zákony“. Na burzách, kde se běžně do té doby obchodovaly jen akcie, se zároveň, avšak separátně, obchodovalo i s cibulkami tulipánů. Tento obchod s tulipány však byl pod stejnými pravidly, jako burzy normální.⁷

⁷ Peníze.cz. *Peníze.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/15739-tulipanova-horecka-1630-37>

Běžně se vedly i poměrně hodně spekulativní transakce a objevily se tak první známky futures kontraktů, kdy došlo k uzavření obchodů, které však nabyly platnosti buďto za tři, šest nebo devět měsíců. I další části trhu se však přizpůsobovaly modernímu trendu. Například notáři se začali specializovat na tulipány.

K eskalaci situace pak došlo na přelomu let 1636 až 1637. Bylo běžnou zvyklostí, že sazenice, které ještě fyzicky ani neexistovaly, změnily mnohokrát majitele. Ceny tehdy vystoupaly na historická maxima. V roce 1624 bylo možné pořídit cibulku tulipánové sazenice typu *Semper Augustus* za cca 1200 guldenů. V roce 1625 stála pak tato sazenička více než dvojnásobek a její cena se vyšplhala k hranici 3000 guldenů. V roce 1636 pak zaplatil neznámý kupec za jednu sazenici asi 4200 guldenů, a navrch přidal dvě klisny s postrojem a nový povoz.

Rekord ale padl až v roce 1637, kdy utrechtský pivovarník zaplatil za tři cibulky tulipánu svým pivovarem v hodnotě 30 000 guldenů. Tehdy se ale situace začala obracet a nabídka převyšovala poptávku.

Zájem o tulipány klesal, lidé je houfně vyprodávali a zbavovali se všeho, co s tulipány souviselo. Taktéž klesala drasticky i jejich cena. Během krátké doby ztratily tulipánové finanční instrumenty stejně jako tulipány samotné až 99 % své původní hodnoty. Mnoho lidí, kteří nestačili vybrat své zisky, skončili bez prostředků a často museli vyhlásit bankrot či úpadek.

Byli ovšem i tací, kteří na holandské tulipánové bublině vydělali jmění a své obchodování prozřetelně ukončili v dobách, kdy byl trh na vrcholu a podařilo se jim tak realizovat poměrně zajímavé zisky, mnohdy i v řádu tisíců procent. Obětí tulipánové horečky se nepřímo stal i později slavný malíř Rembrandt van Rijn^{8, 9}.

⁸ Rembrandt Harmmenszoon van Rijn byl slavný holandský malíř, využívající pro své malby techniku temnosvitu. Jeho obrazy dnes patří k jedněm z nejdražších uměleckých děl vůbec. Vyhotovil zhruba něco okolo 600 maleb

⁹ Peníze.cz. *Peníze.cz* [online]. 2011 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.penize.cz/15739-tulipanova-horecka-1630-37>

Ten sice nezkrachoval přímo kvůli dění na tulipánové burze, ale vzhledem k tomu, že lidé přišli o mnoho peněz, jen málo jim zbylo na utrácení za umění a obrazy, a tak musel Rembrandt v roce 1657 ohlásit úpadek. I tehdy potřebovali lidé k obchodování ty správné informace.

V tehdejší době lidé získávali informace zejména sdělováním si těchto navzájem, avšak ekonomické zpravodajství zde sehrálo svou neoddiskutovatelnou roli. Informace se mezi lidmi dostávaly zejména za pomoci pamfletů a letáků, na kterých obchodníci lákali nakupující ke koupi jejich tulipánů, letáky mnohdy obsahovaly informace o tom, kde se koná výstava nebo aukce tulipánů a podobně.

Veškerý holandský tisk byl v té době zaplaven informací o tulipánech, pohybech cen a veškerými s tím spojenými informacemi.

Nebylo by však pravdou, kdybychom řekli, že tato doba byla na žurnalistické tituly chudá. Jak uvádí Jiráček a Köpplová, *zvyšující se výroba pro směnu a rozvoj obchodu vedly k nutnosti získávat více kontaktů mezi městy a okolním světem a více informací o cenách surovin apod., a tedy k hledání nových způsobů komunikace, které by potřebné informace předávaly. Obchodníci potřebovali vědět, jaká situace panuje na sousedních trzích. V první polovině 16. století informace získala charakter zboží a vytváření psaných novin se stalo službou za úplatu.*¹⁰

Zdrojem informací byli také lidé, kteří z nějakého důvodu více cestovali než ostatní a na svých cestách se dělili o zážitky – kočovní umělci (např. zpěváci či kejklíři), studenti putující za svými mistry od jednoho univerzitního města k druhému či vojenští vysloužilci.¹¹

¹⁰ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-802-4730-288.

¹¹ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-802-4730-288.

2.1 Vývoj tisku mezi lety 1700 – 1900

Vývoj tisku v období od 17. století je značně ovlivněn několika faktory. Prvním faktorem rozvoje jsou zámořské objevy, díky kterým dochází k velmi rychlému tempu nárůstu významu zahraničního obchodu. S tím přichází i touha po informacích, jako logický důsledek rozšiřování světa. Lidé se sice stále zajímají o válečné zpravodajství, objektem jejich zájmu jsou však také zprávy z dění ve světě a s rozvojem mezinárodního obchodu se stále větší část populace soustřeďuje na ekonomické zpravodajství, které je informuje o různém zboží, světových cenách, ale také například o tom, v jakém stavu jsou obchodní cesty, kde je jaké nebezpečí a podobně.

Objevuje se tak první ekonomické zpravodajství, i když se zatím nejedná o hlavní disciplínu žurnalistiky jako takové. Jak tvrdí Barbora Osvaldová, nelze přesně s jednoznačností říci, které noviny byly na světě skutečně vydány jako první, protože toto prvenství si nárokuje mnoho národů současně. Řadí se sem například Francie, Německo nebo Nizozemsko.¹²

Deník *Einkommende Zeitung*

Můžeme říci, že už od 16. století vycházely v německy mluvících zemích ručním písmem tvořené nebo tištěné *Newe Zeytungen*. Jednalo se o nepravidelně publikované listy k aktuálním a převážně politickým událostem, které ale často odrážely spíše politické názory svého majitele, než skutečně objektivní informace. Spíše než o klasické noviny se tyto listy daly považovat za zprávy, a tak se jim také podle toho říkalo.

O produkci novin se zasloužili především J. A. Mintzel a Moritz Pörner, kterému bylo uděleno saskými kurfiřty výsadní právo vydávat v Lipsku od roku 1633 periodika. Doložitelné jsou tituly *Einkommende Wöchentliche Zeitungen* a *Ordentlich Wochentliche Zeitungen*, které vydával právě Moritz Pörner.¹³

¹² OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ. *Zpravodajství v médiích*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, 155 p. ISBN 80-246-0248-2.

¹³ HAUFF, Else: *Die Einkommenden Zeitungen von 1650. Ein Beitrag zur Geschichte der Tageszeitung*, in: *Gazette. International journal for mass communications studies*9(1963), S. 227–235

Od roku 1634 bylo však vydávání zpráv neboli novin saskými kurfiřty zakázáno. Tento zákaz zrušili během třicetileté války¹⁴ až Švédové, kteří tou dobou táhli Evropou, a konkrétně v roce 1643 bylo vydávání tištěných novin obnoveno. V roce 1650 jsou pak založeny noviny *Einkommende Zeitung*, které vydává Timotheus Ritzsch. Ten ale vydával *Neue Zeytungen* už dříve, pravděpodobně v roce 1631, a to i přes to, že do té doby byla výroba a distribuce novin oficiálně výhradně v rukou písařů a poštmistrů.

Tohoto roku se např. dochovala vydání, která z Lipska informovala o dění v Magdeburku. Legálně pak v Lipsku tisknul a distribuoval až od dubna 1643, a sice pod švédskou kontrolou vydávané *Wöchentliche Zeitung* neboli *Týdenní noviny*, které od roku 1644 vycházely čtyřikrát až pětkrát týdně. Nepředstavovaly však žádný deník v dnešním slova smyslu, šlo spíše o soubor nahodilých zpráv.

Tento krok uskutečnil Ritzsch teprve právě v roce 1650 tak, že svůj list, který se nazýval *Einkommende Zeitungen* nechal vycházet pravidelně šestkrát týdně.¹⁵ Rok před tím totiž obdržel od saských kurfiřtů ojedinělé privilegium *tisknout a prodávat laciné týdenní noviny s tuzemskou i zahraniční tematikou*.¹⁶ Každé vydání obsahovalo asi 4 strany obsahu ve formátu cca 13,5 krát 17 cm. Výroba těchto novin ovšem podléhala nařízení, které ukládalo tiskaři vydat pouze dvě stovky exemplářů.

Sazba *Einkommende Zeitungen* byla v kovových tiskacích písmenech, tištěny byly ručně na dřevěném tiskařském lisu. Stejně jako ostatní noviny, tak i *Einkommende Zeitung* obsahovaly především zprávy z všeobecného dění na domácí a světové scéně.¹⁷

¹⁴ Třicetiletá válka probíhala na evropském kontinentu mezi lety 1618 – 1648

¹⁵ SCHOTTENLOHER, Von Karl. *Flugblatt und Zeitung: ein Wegweiser durch das gedruckte Tagesschriftum*. [Neue Aufl.]. München: Klinkhardt, 1985. s. 62. ISBN 37-814-0228-2.

¹⁶ SCHOTTENLOHER, Von Karl. *Flugblatt und Zeitung: ein Wegweiser durch das gedruckte Tagesschriftum*. [Neue Aufl.]. München: Klinkhardt, 1985. s. 62. ISBN 37-814-0228-2.

¹⁷ HAUFF, Else. *Die Einkommenden Zeitungen von 1650. Ein Beitrag zur Geschichte der Tageszeitung*, in: *Gazette. International journal for mass communications studies*9(1963), S. 227–235

Zaměřeny byly také na populární politickou žurnalistiku, ale stejně jako ostatní noviny, i *Einkommende Zeitungen* byly pod silným názorovým vlivem svého současného vydavatele Thimotea Ritzsche. Podstatnou součástí novin však byla i ekonomická rubrika. Zde pravidelně vycházely nejrůznější ekonomické informace, které lidem byly k užítku.

V novinách se tak pravidelně zveřejňovaly pohyby cen nejčastěji využívaného zboží, kurzové lístky anebo například zprávy o tom, kterého zboží je nedostatek nebo naopak hojnost a v jakém stavu jsou kupecké obchodní stezky.

Ve své době byly tedy noviny *Einkommende Zeitungen* jediné svého druhu, které dokázaly „komplexně“ zprostředkovat alespoň základní informace o tom, jak se pohybují ceny nejrůznějšího zboží. *Einkommende Zeitungen* vycházely do svým názvem asi pouhé dva roky, poté byly přejmenovány na *L. Einkommende Ordinar- und Post-Zeitungen* (1652–1659), později pak už jen na *Leipziger Post- und Ordinar-Zeitung* (1672–1691) a na závěr své existence nesly pouze strohý název *Leipziger Zeitung*. Pod tímto názvem vycházely noviny až do roku 1918.¹⁸

Média 18. století

Do počátku této etapy vstupovaly noviny ještě jako převážně vedlejší výsledek tiskařského průmyslu a především jako prostředek informace a rozptýlení. Zejména v tomto století sehrává klíčovou roli rozvoj tisku v Anglii. Jak uvádí Köpplová a Köppl, *v předvečer Francouzské buržoazní revoluce byl tisk uznanou, vlivnou institucí, nástrojem prosazování společenských změn a prostředkem společenského vlivu, o jehož ovládnutí a využití usilovaly obě rozhodující společenské třídy tohoto období.*¹⁹ Tempo i rozsah tohoto posunu však nebyly ve všech zemích stejné.²⁰

¹⁸ KUTSCH, Arnulf a Johannes WEBER. *350 Jahre Tageszeitung: Forschungen und Dokumente*. [Neue Aufl.]. Bremen: Edition Lumière, 2002, 219 p. s. 198. ISBN 39-346-8606-0.

¹⁹ Jedná se o spor mezi tak zvanou frondou, tedy odbojem proti ústřední vládě a právě ústřední vládou pod vedením Ludvíka XIII (Köpplová, Köppl, 1989, s. 61).

²⁰ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 63. ISBN 80707721661

Hlavní centrum tohoto vývoje v novinářství bylo v tehdejší Anglii, a to zejména z důvodu silného hospodářského rozmachu. Z hlediska vývoje buržoazního tisku jako celku proto anglický tisk vystupoval jako jakýsi obecný model nebo ideální typ, kterému se vývoj v dalších zemích více nebo méně přibližoval. Na další budoucí vývoj mělo vliv hned několik faktorů. Prvním z nich bylo založení Anglické banky, které ve své podstatě nastartovalo novou éru kapitalismu a předurčilo jeho další vývoj a směřování celé společnosti.

Druhým zásadním faktorem pro vývoj tisku a novin bylo zrušení cenzury a licenční praxe v roce 1694, které zásadně uvolnilo novinářské prostředí. Tisk se tak mohl zcela legálně a minimálně bez rizika zrušení vyjadřovat k dění na politické scéně. Zrušením licenční praxe také došlo k růstu počtu titulů.

Ruku v ruce s tímto jde i třetí důležitý bod, kterým bylo vytvoření nové a první kabinetní vlády na anglickém území. Rozvoj společnosti v ekonomické oblasti pak nastoupil poměrně rychlé tempo a Anglie se vezla na vlně hospodářské konjunktury.²¹

Ekonomické zpravodajství v době hospodářské konjunktury

Hospodářský růst značně ovlivňoval nálady v celé společnosti a toto reflektoval i tehdejší dobový tisk. Natolik byly změny v hospodářském směřování Anglie významné. Především se jednalo o změnu ve směně, zejména tedy v jejím rozsahu a struktuře, došlo však i k několika zásadním změnám v organizaci výroby obchodu nebo ve sféře podnikání. V podnikatelském sektoru byly do té doby nejčastěji využívány jako zastřešující organizace cechy a gildy. Ty byly v nové době nahrazeny klasickými obchodními společnostmi, které se často později transformovaly ve společnosti akciové.²²

²¹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >, s. 64-66. ISBN 80707721661

²² KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >, s. 58. ISBN 80707721661

Došlo tak k vzestupu ve všech sférách, například ke zdokonalení těžebního průmyslu, manufakturní výroby nebo například i ve zpracovatelském a zemědělském průmyslu. Obchodní společnosti původně působily pouze v okruhu místa svého založení, byly tedy především městskými společnostmi. Postupně se však s jejich růstem rozšiřovala i působnost a tak se z městských společností staly společnosti regionální a nakonec mnohé z nich působily celostátně. Změny v hospodářské oblasti tehdejší společnosti však volaly i po změnách ve formě komunikace.

Vzhledem k nárůstu nejrůznějších spekulací, ať už například cenové spekulace nebo spekulace na finančních trzích, přestala být dosavadní komunikace formou obchodní korespondence či ústních sdělení informací dostačující. Logickým vyústěním situace bylo zapojení tehdejší žurnalistiky do procesu transferu ekonomických informací. Noviny se tedy v hojné míře začaly věnovat zprostředkování ekonomických informací.

Pravidelně se tak objevovaly nejrůznější kurzovní lístky, zpravodajství obsahoval poměrně důkladné přehledy cen hlavních i méně podstatných komodit. Nedílnou součástí zpravodajství byly také například informace, které se týkaly nabídky zboží a jeho možné následné přepravy.

V neposlední řadě se tehdejší tisk věnoval také informacím o vědeckém pokroku. Často tak vycházely články o nejnovějších objevech, vynálezech a výrobcích. Noviny také obsahovaly něco jako recenzentskou rubriku, ve které se čtenáři mohli dočíst nejrůznější rady, tipy a doporučení.

Ohledně investování na burzách nebo koupě nového výrobku či využití služby. Mnohdy ovšem nešlo jen o objektivní informování veřejnosti o kurzech a cenách. Jakkoliv se sice tyto zprávy v tisku objevovaly víceméně spontánně, protože o ně byl jednoduše čtenářský zájem, docházelo i k časté manipulaci z politických kruhů a to buďto přímé nebo nepřímé.²³

²³ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 64-66. ISBN 80707721661

Nepřímo manipulované noviny zajišťovaly pouze stanoviska šlechty, zatímco média v přímé manipulaci podléhaly nařízením ohledně toho, co smí nebo nesmí být v novinách napsáno. Vládnoucí vrstvy si totiž velmi dobře uvědomovaly, jakou moc noviny mají a také si byli vědomi, že právě hospodářské informace jsou vhodným nástrojem k ovlivňování toho, co se v dané ekonomice, čili zemi, děje nebo bude dít.

Mocenské působení na tisk bylo však odjakživa ostrým předmětem sporů mezi nastupující buržoazií a mocenským aparátem státu. De facto můžeme říci, že působení buržoazie na tisk si vydobyli pouze v Anglii a jejich koloniích. Ve zbytku světa byl tisk v té době stále v područí státního vlivu.

Ve Francii bylo využívání novin mocnostmi zcela běžným jevem. Monarchie tak často využívala tiskoviny k hájení vlastních zájmů, a to nejen doma, ale také v zahraničí. I přesto se však na novinách stále více podepisovaly buržoazní vlivy.

V průběhu 18. století však došlo k mnoha dalším změnám, které výrazně ovlivnily chod redakcí a vydávání tisku. Dopisovatelé novin začali za svou práci dostávat zapláceno, což do té doby nebylo zvykem. Šlo zprvu spíše o literární umělce, spisovatele, než přímo o redaktory, nicméně i ti dostávali později za svou práci peníze.

Z dalších změn to pak byly vynálezy různých tiskařských strojů a lisů, které začínaly výrobu automatizovat a zrychlovat. Do té doby se totiž noviny osazovaly výhradně ručně. Ne všude však zavádění nových technologií probíhalo hladce.

V Basileji roku 1772 tiskaři odmítli zavést nový tiskařský stroj s důvodem, že jej nevymyslel tiskař. S prostupem technologií se zásadně zracionalizovala výroba novin a tiskárny byly schopny tisknout noviny v mnohem větších nákladech, než bylo doposud možné.²⁴

²⁴ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 65-67 ISBN 80707721661

Zatímco původní náklad se pohyboval okolo šesti set kusů výtisků denně, nový náklad mohl dosahovat téměř čtyřnásobku. Díky tomuto nárůstu pak došlo i k upravení způsobu a podmínek distribuce novin. Prodej tiskovin pouze v místě tiskárny už dále nebyl možný a tak lidé hledali způsoby, kterými lze noviny účinně distribuovat k ostatním. Častým řešením byl prodej novin třetím osobám, tedy obchodníkům, kteří noviny koupili a s provizí je přeprodali dále. K tomu používali kameloty. Existovaly i další možnosti, jak noviny distribuovat, například přes pošty, které později ve většině zemí Evropy přebraly distribuci novin. Jak říkají Köppl a Köpplová, Do poloviny století získal Londýn pět deníků, z nichž každý vykazoval náklad okolo 1500 výtisků.

V roce 1750 si mohl londýnský čtenář vybrat ze stabilní nabídky pěti deníků, šesti listů vydávaných třikrát týdně, pěti týdeníků a vedle toho tuctu efemérních, pololegálně vydávaných a pod cenou nabízených novin, které se pokoušely vyhnout kolkovací povinnosti²⁵. Celkový náklad londýnského tisku dosahoval na sto tisíc výtisků týdně. Prvním pravidelně vycházejícím anglickým deníkem byl *The Daily Courant*, který sliboval čerstvé a přesné informace. Jak jsme si již uváděli, deníků vycházelo poměrně značné množství. Podíváme-li se na statistiky, které jsou díky zavedení kolkovného již poměrně přesné, zjistíme následující počty prodaných kolků:

- 1750 prodáno 7 313 766,
- 1751 prodáno 7 271 658,
- 1752 prodáno 7 844 326,
- 1753 prodáno 7 675 286,
- 1754 prodáno 8 179 092,
- 1755 prodáno 8 639 864,
- 1756 prodáno 10 746 146,

Z těchto údajů je zřejmé, že až na výjimky je meziroční nárůst v jednotlivých letech poměrně značný a o noviny byl velký zájem.²⁶

²⁵ Kolkovací povinnost byla v Anglii zavedena Zákonem o kolkovném roku 1712(Köppl, Köpplová)

²⁶ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 67 – 71.ISBN 80707721661

Kolik čtenářů však přečetlo noviny doopravdy nelze určit přesně. Köppl a Köpplová uvádí, že Joseph Addison v roce 1711 předpokládal, že jeden výtisk listu *Spectator* se dostane do rukou cca dvaceti lidem. To by znamenalo, že v roce 1756 byla čtenost jednoho čísla cca 100 milionů čtenářů.

K tiskovinám navíc lidé přistupovali jako ke vzácné komoditě, takže si starší čísla pečlivě uchovávali, půjčovali svým dobrým známým a rodině. Nebylo výjimkou, že na konci roku si všechny případné výtisky, které měli k dispozici, nechali svázat do pevné vazby.²⁷

V podstatě můžeme o období 18. století hovořit jako o době specializace médií. Šlo v podstatě o výběr témat, které přitahovaly čtenáře, takže výjimkou například nebyly ani noviny, které barvitě popisovaly různé sexuální delikty londýnského obyvatelstva. Výjimkou ale nebyly ani fantaskní příběhy o nejrůznějších nadpřirozených bytostech, zejména pak byly vděčným tématem příběhy mořeplavců, kteří se na svých cestách setkali s rozličnými mořskými příšerami.

Lidem se takové příběhy líbily, a tak noviny, které jim tato „očitá svědectví“ přinášely, vzrůstal nebo minimálně neklesal náklad. Vedle těchto ve své podstatě bulvárních plátků působily i seriózní vydavatelství. Nejčastěji se jednalo o zaměření se na politické prostředí a tedy politické zpravodajství. Především pak zahraniční politika byla častým tématem, zpravidla pokud šlo o důležitá diplomatická rozhodnutí.

Do tohoto rámce spadalo ale i válečné zpravodajství, které přinášelo informace z dalekých bojišť a informovalo o vývoji situace. Zprávy z domácího prostředí čtenáře příliš nezajímaly.²⁸

²⁷ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 71. ISBN 80707721661

²⁸ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 72-74. ISBN 80707721661

Nebylo například výjimkou, že když se opozdila pošta, vydavatelé se čtenářům omlouvali se slovy, že z důvodů nedostatku informací dnes vyjde pouze domácí zpravodajství. Situace se změnila až o několik let později. Na vzestupu bylo ale ekonomické zpravodajství, které si lidé, zejména pak bohatí měšťané z vyšších vrstev, vyžadovali stále častěji a podrobněji.

Docházelo tak k specializaci tisku, kdy se některá periodika specializovala například výhradně na hospodářské zpravodajství a inzerci, kde se nabídka střetávala s poptávkou. Jedním takovým deníkem byl list *The Daily Advertiser*.

Ten na své titulní straně v hlavičce uváděl, že „*tento list bude obsahovat výlučně inzeráty, ceny surovin, přepočítací kursy, jména a popisy osob, které vyhlásily bankrot; rovněž abecedně uspořádaný denní výčet různých druhů a množství zboží, dovezeného do londýnského přístavu, jakož i zboží odtud vyváženého.*“²⁹

Rozvoji anglické ekonomické žurnalistiky taky významně pomohlo založení londýnské burzy³⁰, která se později a poměrně rychle dostala do popředí všech burzovních institucí, které v té době už v Evropě fungovaly. Svou roli zde ale také sehrál utrechtský mír, deklarovaný v roce 1713, který noviny a listy připravil o senzační válečné informace.

Ačkoliv se ekonomické informace objevovaly v tisku už dříve, teprve díky souhře těchto faktorů se ekonomická žurnalistika dostala do skutečného popředí zájmu jak čtenářů, tak samotných listů. Z počátku obsahovala povětšinou jen strohé informace, později ale začala být mnohem více propracovaná.³¹

²⁹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 95-103. ISBN 80707721661

³⁰ Jednalo se o předchůdce burzy, London stock exchange byla oficiálně deklarována až v roce 1801

³¹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 102 – 103. ISBN 80707721661

Mezi pravidelné náměty se tak dostávaly nejrůznější informace o obchodování, jejichž zdrojem byla londýnská celní správa, která měla k dispozici údaje o dovozu a vývozu nejrůznějších komodit. Později byly do zpravodajství včleněny i informace o jednotlivých produktech, jako byly například ceny různých obilnin, luštěnin jako jsou hrách a fazole nebo například slad, dehet či oblíbený chmel.

S tím, jak se měnily potřeby společnosti, měnil se i obsah tisku a tak později přibýly například údaje o tom, jak se vyvíjí ceny železa, uhlí nebo třeba vzácných i obyčejných tkanin. Noviny s hospodářskou tematikou ale také často přinášely informace o stavu a úrovni obchodních cest, se zaměřením zejména na lodní dopravu, kde noviny mapovaly, kdy a kam lodě vyplují, jak dlouho jim bude trvat cesta, ale především kudy plavba povede.

Tyto informace mnozí obchodníci jistě kvitovali s povděkem, měly však i svou stinnou stránku. Roku 1759 podali angličtí rejdaři stížnost na noviny *Liverpool Advertiser*, protože byli přesvědčeni, že informace, které noviny zveřejňovaly o plavbě anglických lodí, slouží francouzským pirátům jako zdroj informací k plánování přepadení obchodních lodí.

Tisk v období Velké Francouzské revoluce

Tisk v 18. století zažíval první vlnu svého úspěšného rozvoje. Na trhu se objevovaly nové tituly, o které byl mezi čtenáři značný zájem. Počet vydaných nákladů nemeziročně zvyšoval a prestižní deníky dosahovaly nákladů klidně i stovek tisíc kusů ročně. Odhadovaná čtenost jednoho čísla dosahovala alespoň v Anglii několika milionů kusů, u předních deníků šlo o jednotky stovek milionů.

Na vzestupu byla tedy i ekonomická žurnalistika, která díky technologickému rozvoji zaujímala přední místo většiny deníků, některé listy se však přímo specializovaly čistě a pouze na hospodářské zpravodajství, více či méně podrobné, podle potřeb své čtenářské základny.³²

³² KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 153-154. ISBN 80707721661

Zdalo by se, že rozvoj tisku se stal nedílnou součástí pokrokové společnosti. Zlom však přichází na přelomu 18. a 19. století, kdy se Evropou šíří vlna revolucí a s tím spojených značných společenských změn. To se samozřejmě odráží na podobě a systému fungování novinového zpravodajství. V roce 1789 propuká ve Francii revoluce, která je později nazývána jako Velká Francouzská revoluce.

Deníky, tak jak bylo jejich dobrým zvykem, samozřejmě o dění ve Francii důkladně informovaly. To se ovšem setkalo s nelibostí vlád napříč Evropou a začala tak opět sílit snaha o zvýšenou kontrolu médií z řad vedení států, ačkoliv v některých zemích přetrvávala poměrně silná cenzura i v průběhu 18. století.

Zamezit však informacím o postupu revoluce a dění, které přicházely z Francie, nešlo úplně. Jednak zde existovala potřeba vlád se k tomuto dění vyjádřit (nejčastěji s opovržením a odsouzením konfliktu) a jednak zde hrály roli neoficiální informace, které se šířily mezi lidmi. V Rakousku nebo Německu se navíc část vzdělané veřejnosti otevřeně stavěla na stranu povstalců a někde dokonce proběhly i lokální nepokoje, které ale byly brzy potlačeny.

Tato situace vyvolala u mnohých vlád ještě silnější snahu o cenzuru a potlačení i tak chabé svobody tisku a například v Rakousku tak došlo k paralyzování výroby novin. Na druhé straně této domnělé barikády však vystupovali revolucionáři, kteří i přes veškeré vládní zákazy a nařízení vydávali své listy, pomocí kterých mezi lidmi šířili revoluční myšlenky. Za reaktory se etablovali lidé z vůdčích vrstev revoluce. Ačkoliv se prorevolučnímu tisku poměrně dařilo, alespoň na černém trhu, celkově šlo o dobu žurnalistice nepříznivou.

Ve Francii revoluce v podstatě zapříčinila úplnou likvidaci jakékoliv svobody tisku, situaci v Rakousku jsme zmínili výše a v ostatních zemích Evropy byl trend velmi podobný, jako v těchto dvou zemích.³³

³³ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 167-172. ISBN 80707721661

Stejně tak byl zastaven i rozvoj hospodářského zpravodajství, které muselo ustoupit zprávám z politického prostředí. Lidé zkrátka nepotřebovali tak nutně vědět, jak se vyvíjí ceny doma či v zahraničí nebo v jakém stavu jsou kupecké cesty. Podstatné pro ně byly politické názory a celkově politická situace především v domácím prostředí.

Vývoj světového tisku v 19. století

Vývoj tisku byl alespoň na začátku 19. století silně ovlivněn předchozí revoluční vlnou, která sice nezasáhla celou Evropu v plné síle, ale i přesto značně ovlivnila podobu vydavatelství prakticky ve všech zemích starého kontinentu. Obecným trendem v žurnalistice byla profesionalizace tisku. Tento trend byl význačný zejména pro Anglii.

Zatímco v Londýně už nebyli profesionální dopisovatelé novin ničím výjimečným, do redakcí venkovských listů se trend profesionalizace dostával jen pozvolně. Klíčovým faktorem, který se výrazně podepsal na profesionalizaci novinářského řemesla, byla potřeba přesně informovat o parlamentních jednáních. Nestačilo už pouze jednání shrnout, čtenáři vyžadovali pokud možno přesné informace.

Z parlamentních debat se tak pořizovaly těsnopisy, které poté byly přepisovány do novin. Tento způsob informování se postupně přenesl i na další témata, o kterých dobový tisk informoval. Mnohé noviny také začaly odmítat uveřejňování senzacechtivých informací, což do zpravodajství přineslo větší serióznost.

Další výraznou změnou, která se na poli žurnalistiky odehrála, byla skutečnost, že deníky povětšinou přestávaly cílit jen na buržoazii a movité zákazníky, ale začaly se obracet i na čtenáře z chudších vrstev. Proces můžeme nazvat jako socializaci tisku. Tuto strategii jako první nasadily anglické noviny *The Times*.³⁴

³⁴ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 179-183. ISBN 80707721661

2.2 Rozvoj a úspěch deníku *The Times*

Noviny *The Times* založil John Walter a začaly poprvé vycházet v roce 1785 pod názvem *The Daily Universal Register* a měly původně připomínat „stůl prostřený pro všechny chutě“ (Köppl, Köpplová, 1989, s. 176). S přejmenováním na *The Times* se však jejich obsah více specializoval jen na určité druhy zpráv. Mnoho novin této doby čelilo poměrně značnému zvýšení cen a to díky opětovnému zavedení kolkovného a opakovanému růstu jeho cen. Díky tomu se mnohé deníky potýkaly s existenčními problémy, některé byly dokonce nuceny svou existenci ukončit.

The Times se s touto érou své existence vypořádaly poměrně dobře. V roce 1803 převzal vedení listu syn Johna Waltera, John Walter II a ihned se pustil do reformy svého listu, ke značné nevoli otce. S nárůstem cen kolkovného se vypořádal především zvýšením počtu reklamy, které dostatečně pokrylo zvýšení nákladů. *The Times* si také zakládaly na přesnosti a aktuálnosti. Svým distribučním systémem často předběhly ostatní listy a některé novinky tak distribuovaly jako první.

Hlavní podstatou úspěchu těchto novin však bylo zaměření na čtenáře ze střední a nižší vrstvy buržoazie. To sice znamenalo značný odklon od vládní politiky a nižší příjem z vládní inzerce, počet čtenářů ale neustále stoupal a zisky tak byly neustále vyšší.

Vedení *The Times* bylo také značně inovativní a během první poloviny 19. století zavedlo několik technologických vylepšení, která značně racionalizovala výrobu novin. Jednalo se zejména o vylepšení tiskařských zařízení. Vedle technického pokroku je 19. století ovlivněno především změnou cílové skupiny.

Do té doby listy cílily především na buržoazii z vyšších vrstev, zájem o noviny však začínaly mít i nižší vrstvy. Proto se ve 20. letech 19. století etabluje žánr dělnického tisku.³⁵

³⁵ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 179-183. ISBN 80707721661

Noviny, které se zacílily na čtenáře z dělnických řad, se však často potýkaly s existenčním problémem. Vzhledem ke vzrůstající ceně za kolkovné, které tou dobou činilo cca 4 pence za výtisk, byla celková cena jednoho výtisku natolik vysoká, že běžný čtenář z dělnického lidu si je nemohl dovolit.

Často se tak stávalo, že většina novin hledala způsoby, jak neodvádět daně popřípadě jak se zcela vyhnout kolkovnému. Mnohdy tak vydavatelství balancovaly na hraně legality, popřípadě se za tuto hranu přímo uchýlily a vycházely v ilegalitě. Existovaly však také výjimky, které noviny vydávaly za nejnižší možnou cenu, jako například *The Voice of People*, který ačkoliv byl kolkovaným deníkem, držel poměrně vysoký náklad v počtu denního výtisku tři tisíce kusů.

Dělnické listy se svým obsahem nějak výrazně nelišily od ostatních novin. Přinášely především články na nejrůznější politická témata. Klíčem jejich úspěchu však byla poměrně vysoká reflexe potřeb svých čtenářů. Autoři, kteří se nejčastěji etablovali právě z řad dělnictva, si byli plně vědomi toho, jaké informace jejich čtenáře zajímají především a snažili se tak zprostředkovávat politické informace, které se nějakým způsobem mohly dotýkat samotného dělnictva v továrnách, na polích a podobně.

Noviny ale často přinášely i odpovědi na nejrůznější ekonomické otázky, které byly opětovně zaměřeny především na různá odvětví průmyslu nebo ceníky a kurzovní lístky, které se týkaly hlavního okruhu zájmu čtenářů.

Čtenost tohoto druhu novin neustále sílila a to až do té míry, kdy i vládě začalo být jasné, že další represivní zásahy pozbývají smysl. Cena kolkovného tedy klesla o 75% níže, zároveň ale byly zpřísněny sankce například za držení nekolkovaných novin nebo jejich neustálé vydávání.³⁶

³⁶ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 183-184. ISBN 80707721661

Paradoxem celé situace bylo, že pozice listů zaměřených na spodní vrstvy byla tímto zásahem poměrně značně oslabena. Došlo totiž k uvolnění konkurence, což vyhovovalo poctivým nakladatelům, protože si mohli dovolit snížit cenu, díky nižším nákladům na výrobu a distribuci novin a tím se jim zpřístupnil trh dělnického obyvatelstva.

V novém konkurenčním prostředí pak muselo mnoho dělnických novin zvednout cenu, aby se na trhu dokázaly udržet. To se ovšem ne vždy vyplatilo a pro mnoho dělnických novin se tento systém stal likvidačním a své působení ukončily. Ekonomická situace jednotlivých deníků po daňové stránce je zobrazena níže.

Tabulka 1: Vyplacené daně z reklamy a daně z výtisků.

	1838		1840		1842	
	Daň z reklamy	Daň na 1000 výtisků	Daň z reklamy	Daň na 1000 výtisků	Daň z reklamy	Daň na 1000 výtisků
Leeds Mercury	943	2,05	1042	2,11	948	1,97
leeds Times	193	1,46	157	0,93	178	1,55
Leeds Intelligence	518	2,99	568	2,66	567	1,97
Northern Star	115	0,2	45	0,04	57	0,08
Times	11238	2,63	13887	2,74	15223	2,41
Morning Post	3191	3,64	3468	3,64	3622	3,08
Morning Chronicle	4796	2,23	4415	2,22	4313	2,25
Morning Advertising	3849	2,46	3822	2,24	3068	2,17

Zdroj:³⁷

Z tabulky je jasně patrné, že daňové náklady dělnických listů, jsou nepoměrně nižší, než daňové náklady oficiálních listů, jako jsou *The Times* a podobně. To dovolovalo dělnickým novinám se poměrně ostře navázat do průmyslového a obchodního kapitálu s žádnými nebo jen zcela minimálními dopady na chod listů.

Tato skutečnost však s sebou nesla i stinnou stránku, kterou byla špatná ekonomická situace dělnických listů, protože o reklamu v nich byl jen malý zájem.³⁸

³⁷ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dějiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 194-195. ISBN 80707721661

³⁸ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dějiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 194-195. ISBN 80707721661

Zatímco kolkované noviny by s tímto nákladem bohatě vystačily, návratnost investic dělnických listů byla v nedohlednu. Vliv a dopad dělnického tisku byl však i přesto zcela jednoznačný, především díky tomu, že se vydavatelům takto orientované žurnalistiky povedlo zamíchat do té doby zažitými pořádky,

Köppl a Köpplová dodávají, že přínos raného radikálního tisku pro dělnické hnutí v Anglii byl mnohostranný – umožnil upevnit třídní vědomí pracujících a pomohl sjednotit nejrůznější orientace k zápasu za společné cíle chartistického hnutí. Přispěl ke vzniku celonárodních organizací dělnického hnutí a poskytl rámcovou orientaci akcím, které spontánně vznikaly v různých průmyslových centrech Anglie.

Ve zbytku Evropy ale pro vydavatele tisku a jeho čtenáře nebyla situace ani zdaleka tak příznivá, jako v Anglii. Například německý tisk na přelomu 18. a 19. století stále sužovala poměrně přísná cenzura, jejímž primárním cílem bylo zamezit proudění informací o revoluční vlně jak ve Francii, tak ale například i ve Spojených státech Amerických.

I přes tuhou cenzuru se však nikdy nepodařilo zamezit novým informacím úplně a dobový tisk se tak stále více začínal zajímat o politické dění nejen v německých zemích, ale také o situaci na zahraniční politické scéně. Docházelo tedy ke značné politizaci tisku a zájem o noviny poměrně rychle stoupal.

Zároveň se ozývaly hlasy kritiků, kteří se ostře stavěli proti cenzuře a koncem 18. století tak začala i v Německu sílit myšlenka svobody tisku. Zároveň bylo i logické, že čím více se vrchnost snažila protěžovat cenzuru, tím více vůči omezení svobody tisku vzrůstal odpor.

Podobně jako v Anglii byl i tisk v Německu spíše záležitostí movitých obyvatel, avšak s postupem času vzrůstal zájem o čtení novin i mezi příslušníky chudších vrstev.³⁹

³⁹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dějiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 183-184. ISBN 80707721661

2.3 Noviny Deutsche Zeitung a Allgemeine Zeitung

Vzhledem ke skutečnosti, že cena novin se pohybovala poměrně vysoko, došlo k zakládání různých čtenářských spolků, nazývaných *Lesegesellschaften*. principem bylo, že skupina příslušníků takového spolku noviny pořizovala ze společných příspěvků a pak si je půjčovala mezi sebou. Výše příspěvků v těchto společenstvích pro sdílení tisku činila asi 1-6 tolarů ročně. Systém čítáren však měla i vyšší vrstva, účelem však nebylo primárně sdílet noviny. Čítárny byly v podstatě knihovny, kde bylo možno si zapůjčit mnoho nejrůznějších titulů, avšak podstatné byly diskuze, kteří přítomní vedli, nejčastěji na politická témata. Politizace tisku měla za následek uvědomění německých občanů a pravděpodobně z tohoto důvodu začala sílit potřeba po sjednocení národa, který byl do té doby roztržštěn na různé samosprávné celky.

Společnost se domnívala, že k tomu, aby byl národ jednotným celkem, je zapotřebí založit noviny, které budou mít celonárodní oblast působnosti. První pokusy o založení národního listu proběhly již v roce 1784, kdy Rudolf Zacharias Becker zakládá list s názvem *Deutsche Zeitung*. Noviny vycházely v týdenním nákladu a byly skutečně orientovány na širokou veřejnost. Standardní náklad, ve kterém noviny vycházely, se pohyboval mezi 1500 – 2000 výtisků. Becker později zakládá a vydává i noviny *National Zeitung*, jejichž hlavním cílem je apelovat na nacionální stránku lidu. Na přelomu 18. a 19. století pak vychází v roce 1789 první číslo deníku *Allgemeine Zeitung*, které vydává nakladatel Johann Friderich Cotta. Ačkoliv se ze začátku potýkal s mnoha problémy, které mu působily úřady⁴⁰, nakonec se situace uklidnila a listu se

Obrázek 1: Noviny *Deutsche Zeitung*

Zdroj Albertmilde. Kk Albert Milde [online]. 2011 [cit. 2015-03-02]. Dostupné z: <http://www.albertmilde.com/eng/deutschezeitung.htm>

⁴⁰ Noviny původně vycházely pod názvem *Neueste Weltkunde*

začalo dařit. Jeho čtenářská obliba rostla poměrně rychle. Původní plánovaný náklady 1400 výtisků se rychle vyšplhal až na náklad ve výši cca 2000 kusů.⁴¹

List měl původně vycházet pouze jako týdeník, vzhledem k potřebám společnosti a vysokému zájmu čtenářů zvýšil frekvenci na každodenní vydávání. Hlavním cílem nebyla kvantita, ale kvalita v podobě aktuálních a rozmanitých informací. To se zjevně ukázalo jako správný krok a list si získával stále větší oblibu.

Jednou z velmi oblíbených rubrik byla rubrika s velmi dobře zpracovanými ekonomickými informacemi, které by se daly považovat za skutečně seriózní ekonomické zpravodajství. *Allgemeine Zeitung* nepřinášel pouze strohé informace o cenách, pohybech kurzů, ale také názory vzdělané většiny a výklady toho, co se v hospodářství tehdejšího Německa dělo.

Německý tisk je pod vlivem mocnářství a s tím spojené cenzury až do revolučního roku 1848, kdy se poměry ve společnosti opět začínají měnit. Změny se ale u tištěných médií tehdejší doby začaly projevovat už dříve ve čtyřicátých letech 19. století, kdy se na trhu začaly objevovat nové deníky, které později sehrály v životě měnící se společnosti významnou roli.

Tyto změny vycházely z potřeby především bohatých měšťanských vrstev, které si začaly uvědomovat potřebu hospodářsky i sociálně silného Německa. Aby bylo možné takový stát vybudovat, bylo zapotřebí vzbudit v jeho obyvatelích zájem především o hospodářsko-politické otázky.

Po vypořádání se s formalitami proto začal v roce 1842 vycházet deník *Rheinische Zeitung für Politik, Handel und Gewerbe*. Primárně byl list vymezen vůči vládním garniturám, avšak jeho hlavní poslání bylo rozšiřovat především ekonomické obzory obyvatelstva.

Názory, které noviny prosazovaly a hájily, však byly některým vládním úředníkům natolik proti vůli, že začali volat po zákazu listu. Vzhledem však k výši nákladu, ve kterém listy vycházely, rozhodl nejvyšší prezident v Berlíně o zachování listu.⁴²

⁴¹ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 199-201.. ISBN 80707721661

⁴² KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 199-201.. ISBN 80707721661

Vliv Karla Marxe na německý tisk

V srpnu roku 1842 přichází do redakce postava, jejíž tvorba následně vstoupí do historie a navždy ovlivní vnímání a postoje k ekonomii. Šéfredaktorem novin se totiž stává Karel Marx.

S nástupem Marxe do vedení redakce se také mění směřování listu jako takového. Ačkoliv se nový šéfredaktor stále drží původní myšlenky informovat širokou veřejnost o otázkách sociálních, politických a především ekonomických důsledně informovat, noviny si získávají přízeň čtenářů především důkladnými analýzami a výklady aktuálních témat, které doba přinášela. Nárůst čtenářů byl přitom poměrně velký; oproti říjnu roku 1842, kdy byl oficiálně udaný počet odběratelů cca 850, se stav ke konci roku přiblížil číslu 3500 předplatitelů.

List ve své podobě však neměl dlouhého trvání, protože jeho tisk a distribuce byly zakázány roku 1843 na příkaz pruské vlády. To ale nakladatelskou touhu Karla Marxe nezastavilo a po přestěhování se do Paříže v roce 1844 založil noviny *Deutsch-Französische Jahrbücher*. V novinách také publikoval své ekonomické myšlenky Bedřich Engels. Později však bylo i toto vydávání listu zastaveno vládou.

V roce 1850 začíná Marx vydávat noviny *Neue Rheinische Zeitung Politisch-ökonomische Revue*, které se vydávaly v Londýně, New Yorku a Hamburgu. Listy začaly vycházet v poměrně vysokém nákladu 2500 kusů. Jak již plyne z názvu novin, jejich hlavním cílem bylo zaměření se na politické a ekonomické otázky. Karel Marx zde například poprvé uveřejnil svou myšlenku o ekonomickém vývoji posledních deseti let.

List však vycházel poměrně krátce a to pouze necelý rok, když jeho existenci ukončily finanční potíže, do kterých se dostal kvůli šíření myšlenky komunismu, což odradilo movité akcionáře od investic do akcií novin. Rozvoj a směřování německého, ale i světového tisku značně ovlivnil vynález telegrafu a vznik telegrafních kanceláří.⁴³

⁴³ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 232-236 .. ISBN 80707721661

První taková kancelář v Německu vzniká roku 1849 a jejím hlavním cílem je přinášet aktuální burzovní informace z Frankfurtu nad Mohanem a Amsterodamu. Na tyto informace měl v první fázi výhradní právo list *National Zeitung*. Vzhledem k množství nově získaných informací vycházely noviny dvakrát denně, aby mohly dodávat informace čerstvé a aktuální.

Později se k cenám akcií přidaly i kurzotvorné informace, tedy takové informace, které mohly mít nějaký dopad na to, jak se budou následně trhy vyvíjet. Tyto skutečnosti daly později vzniknout první německé tiskové agentuře s názvem *Wolffschen telegraphen Büro*).⁴⁴

V roce 1855 pak vzniká list *Berliner Börsenzeitung*, který se zabývá především ekonomickým zpravodajstvím z burzovního prostředí, o rok později pak vychází první číslo ekonomického deníku *Frankfurter Zeitung*. V hlavičce listu pak stálo, že bude každým dnem nestranně a svědomitě zastupovat zájmy obyvatel německých spolkových zemí, především ale stále početnější třídy vlastníků akcií.

List bude důsledně přihlížet k zájmům zemědělství, továrního průmyslu a obchodu a denně poskytne co nejrychlejší a věrný obraz frankfurtské burzy.⁴⁵

⁴⁴ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 253-255.. ISBN 80707721661

⁴⁵ FISCHER, Heinz Dietrich. *Deutsche Zeitungen des 17. [siebzehnten] bis 20. [zwanzigsten] Jahrhunderts*. Pullach bei München: Verlag Dokumentation, 1972, 415 p., s. 241. ISBN 3794036026.

2.4 Vývoj ekonomické žurnalistiky v USA

Počátky a směřování tisku ve Spojených státech do značné míry kopírovaly vývojové trendy v Evropě. První listy na americkém kontinentě začaly vycházet už počátkem 18. století a jejich hlavní, záměrem bylo informovat své čtenáře především o dění v zahraničí, což byl výsledek kolonizačních snah evropských mocností Anglie a Francie. Výroba a vydávání novin byly umožněny dodávkami tiskařského náčiní právě z Evropy, proto museli být vydavatelé tiskovin poměrně opatrní vůči kritice dění na starém kontinentě.⁴⁶

S postupem kolonizace severní Ameriky však sílila i touha po nezávislosti, což se projevilo v mnoha tehdy vycházejících novinách a celková touha po vymanění se z francouzského a anglického područí neustále sílila. Noviny tyto snahy všemožně podporovaly. To samozřejmě vyvolalo v Evropě silnou nevoli a tak docházelo ke snahám o potlačení tiskové svobody, a tak došlo ve třicátých letech 18. století k blokadě dodávky tiskařských strojů do Spojených států. Situace však byla ještě v téže době poměrně rychle vyřešena a dodávky byly opět obnoveny. Struktura informací se postupně vyvíjela a upravovala, noviny v prvních fázích informovaly především o dění ze světa, v menší míře pak bylo k dispozici domácí zpravodajství.

S rozvojem společnosti však docházelo i ke změně struktury listů a přibývaly tak například různá komentovaná zamyšlení, aktuální zpravodajství z domova nebo například informace o jízdách vlakov, které zaujímaly v některých denících převážnou většinu stránek a které se dostaly do popředí s poměrně rychlým rozvojem železničních cest na území severní Ameriky. Zejména pak 19. století přálo rozvoji ekonomické žurnalistiky, která se ve Spojených státech dostávala do popředí v souvislosti s rozvojem domácího i světového finančnictví a světlo světa spatřilo mnoho významných ekonomických deníků. Některé z nich vycházejí pod stejným názvem až do dnešní doby.⁴⁷

⁴⁶ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 218-219. ISBN 80707721661

⁴⁷ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny svetovej žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 232-236 .. ISBN 80707721661

The New York Herald

Jeden z prvních listů, které se snažily se zaměřovat na hospodářské informace, byť jen okrajově, byly noviny, založené roku 1835 ne příliš úspěšným podnikatelem Jamesem Gordonem Bennetem, které nesly pojmenování *The New York Herald* a které by se daly zařadit do kategorie dostupného, tedy levného tisku. Jejich orientace vycházela z podstaty deníku *The Sun*, ačkoliv z něj čerpal Bennet pouze základní stavební prvky.

Obsahová podobnost zde jinak prakticky nebyla. Na rozdíl od deníku *The Sun*, který byl spíše pojatý jako bulvární plátek, se *The New York Herald* zabývaly mnohem serióznějšími informacemi, ačkoliv bylo jasné, že čtenáři baží i po senzacích. Proto se v těchto novinách pravidelně objevují i poměrně syrové popisy závažných zločinů, které byly pro mnoho čtenářů velmi šokující právě svou velkou otevřeností.

Vedle toho však byly noviny zaměřeny i na zprávy se sportovní tematikou, novinky ze školství, ale také z ekonomiky a finančnictví. Vzhledem k tomu, že Bennet cílil svými novinami na střední vrstvy, byla ekonomická žurnalistika tohoto listu poměrně jednoduše a velmi srozumitelně zpracována, aniž by však vlivem toho přišla o svou přesnost a důslednost.

Noviny nezahrnovaly jen poměrně nezáživné zpravodajství z dění na světových burzách a tabulky s pohyby kurzů, zabývaly se hospodářstvím v širším slova smyslu, jako byly například pracovní podmínky a situace v americkém průmyslu nebo v zemědělské produkci. O oblíbenosti čtenáři svědčí i fakt, že v roce 1860 vycházely noviny s nákladem cca 78 000 kusů, čímž se staly nejčtenějším listem své doby.⁴⁸

⁴⁸ KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dejiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 287-291. ISBN 80707721661

The Wall Street Journal

Centrem amerického finančnictví se v 19. století stává jednoznačně New York. Samotná historie newyorské burzy sahá ale až do roku 1792, kdy dvacet čtyři obchodníků podepsalo venku na ulici 68 Wall street dohodu, která vstoupila do dějin jako Buttonwoodská dohoda, která je opravňovala k obchodování cenných papírů, a tehdy započalo obchodování finančních instrumentů v New Yorku.

Teprve však 8. března roku 1817 došlo k oficiálnímu založení *New York Stock & Exchange Board*, později známé pod zkratkou NYSE (1863), která se nastěhovala do budovy na adrese 40 Wall street. Nejednalo se však o první burzu na území spojených států. Tou byla burza ve Philadelphii, která byla založena a otevřena již v roce 1790, tedy o zhruba dva roky dříve, než byla podepsána *Buttonwoodská dohoda* v New Yorku.

Vzhledem ke skutečnosti, že zájem o obchodování na burze neustále rostl a těšil se zájmu poměrně široké veřejnosti, bylo zapotřebí zprostředkovávat informace o burzovním dění, cenách akcií, směnných kurzech a dalších informacích, které mohou mít vliv na obchodování.

V roce 1889 zakládá Charles Henry Dow později slavný deník *The Wall street Journal*, který je zaměřen na poskytování detailních ekonomických a finančních informací především z dění na Wall street, jak už ostatně napovídá i jeho název. Charles Henry Dow už je tou dobou ale ve světě ekonomické žurnalistiky známé jméno.

V roce 1882 založil společně s Edwardem Jonesem a Charlesem Bergstressem agenturu Dow, Jones & Company's, která se zaměřovala na zprostředkování informací z dění na finančních trzích formou krátkých bulletinů, které však vydávala především pro bankéře a další obchodníky s cennými papíry. Burzovní formace si však vyžadovala i stále širší veřejnost a tak došlo v roce 1889 k založení deníku WSJ. Deník nejprve vycházel v jednodenním nákladu, jeho pořizovací cena byla dvě pence.⁴⁹

⁴⁹The Wall street journal. [online]. *History of WSJ*, č. 1, 20-08-2014 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/634727/The-Wall-Street-Journal>

Obsahoval čtyři strany, které nejčastěji přinášely informace o pohybech kurzů cenových papírů a další předpoklady následujícího vývoje.

Ekonomické zpravodajství se postupně rozšiřovalo a informovalo už nejen o dění na Wall street, ale přinášelo také řadu dalších informací z hospodářského prostředí země, jako byly například ceny drahých kovů, stav zemědělství, ale také komentáře aktuálních ekonomických událostí.

Deník *The Wall street journal* se až do Velké deprese⁵⁰ ve dvacátých letech 20. století se výlučně zabýval pouze tématy z prostředí burzy a finančnictví. Struktura informací, obsažených v novinách se nepatrně změnila a deník začal okrajově přinášet i zprávy s jinou tematikou.

Tento trend se znova prohloubil po Druhé světové válce, a v roce 1960 začaly *The Wall street journal* pravidelně přinášet dvě a více zpráv na stránku z jiných sektorů, než byla ekonomika nebo zprávy z byznysu, čímž se více přiblížily standardním všeobecně zaměřeným novinám.⁵¹

⁵⁰ Pojmem Velká deprese e někdy označuje krach na newyorské burze v roce 1929, který způsobil první globální ekonomickou krizi

⁵¹The Wall street journal. [online]. *History of WSJ*, č. 1, 20-08-2014 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/634727/The-Wall-Street-Journal>

3 ČESKÁ MÉDIA OD 20. STOLETÍ

V předchozí části jsme si uvedli některé základní skutečnosti, které jsou nutné k tomu, abychom pochopili, na jakých základech stojí moderní žurnalistika. Mnoho deníků jak ve světové tak i v české žurnalistice pokračuje ve své tradici již po celé generace. V této části práce se tedy zaměříme na několik českých periodik a vnímání ekonomické žurnalistiky v průběhu doby.

Vzhledem ke skutečnosti, že žurnalistická scéna je v České republice poměrně široká, budeme se věnovat jen několika nejznámějším nebulvárním periodikům, která se dlouhodobě řadí k těm nejčtenějším. Bude se jednat o vznik, vývoj a současnost *Lidových novin*, *Hospodářských novin*, deníku *Mladá Fronta Dnes* a deníku *Právo*.

Jak jsme již řekli výše, periodik vychází nepřeberné množství. Nás ale budou zajímat pouze výše uvedené, neboť nejsou blíže zaměřeny, tedy jejich úkolem je přinášet zpravodajství ze všech segmentů společenského života, tedy i zpravodajství z ekonomiky. Tato média byla vybrána i z toho důvodu, neboť deníky vycházejí se stejnou pravidelností a ve stejné formě na celém území České republiky, což je předurčuje k tomu, aby informace, v nich obsažené měly celonárodní dopad a případně ovlivňovaly dění v České republice.

Periodika ve 20. století

Tisk počátkem 20. století byl výrazně ovlivněn trendy v Rakousko- Uherské monarchii, které se nějak radikálně neměnily. Neochota habsburské vlády dělat vydavatelům novin ústupky byla poměrně velká, ačkoliv například cenzura byla zrušena již v roce 1848. Ale ani tato skutečnost noviny neosvobodila úplně a tak i nadále podléhaly poměrně přísným zákonům. I přesto se však českému tisku poměrně dařilo a byly vydávány nové noviny, časopisy, ale i bulletiny a podobně. Do redakcí postupně vstupuje profesionalizace tisku a redaktoři se reorganizují.⁵²

⁵² KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dějiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. s. 218-219. ISBN 80707721661

Dobový tisk se zabývá především děním na politické scéně domácí, ale i zahraniční, kterému věnuje poměrně značnou pozornost. Sílí však i snahy o obrodu národa a šíření české myšlenky napříč periodiky.

Na vzestupu jsou pak především časopisy a to jak volnočasové, se všeobecnou tematikou, tak například i profesně zaměřené. V roce 1908 vychází například noviny *Union*, které jsou následovníkem deníku *Politik* a jejichž hlavní myšlenkou je sjednocení českých a německých zájmů dohromady.

Pojetí ekonomické žurnalistiky druhé poloviny 20. století

Pojetí ekonomické žurnalistiky bylo poplatné své době a ekonomická žurnalistika sloužila především propagandě minulého režimu a měla zejména podtrhnout výhody socialistického zřízení.

Vysocí představitelé socialistického Československa si přitom plně uvědomovali moc tisku, televize a rozhlasu a dobře chápali, že je důležité co a v jaké formě se v těchto médiích objevuje.

Média a ekonomické zpravodajství, potažmo propaganda spolu tedy úzce souvisely. Jak uvádí Kašík a Klimpl, *ekonomický novinář by měl mít na paměti především to, že musí cílevědomě, přesvědčivě a s hlubokou argumentací ukazovat výhody socialistického způsobu života, stále větší pozornost by pak měl ekonomický novinář věnovat pracujícímu člověku, příkladům pracovního hrdinství, novátorství a tvůrčímu elánu.*

*Tyto úkoly platí pro ekonomického novináře v plné míře, jak při realizaci obsahového zaměření, vycházejícího z cílů hospodářské politiky strany, tak při plnění operativních úkolů.*⁵³ Důležitost a především možnosti kvalitního ekonomického zpravodajství si dobře uvědomovaly i tehdejší politické špičky.⁵⁴

⁵³ KAŠÍK, Milan a KLIMPL. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. *Ekonomická problematika v žurnalistické tvorbě: K tvůrčím problémům ekonomické žurnalistiky*. první. Praha 1: Státní pedagogické nakladatelství, n. p. Praha 1, 1980. II.

⁵⁴ KAŠÍK, Milan a KLIMPL. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. *Ekonomická problematika v žurnalistické tvorbě: K tvůrčím problémům ekonomické žurnalistiky*. první. Praha 1: Státní pedagogické nakladatelství, n. p. Praha 1, 1980. II.

Dle Kašíka a Klimpla řekl tehdejší předseda UV KSČ na VII. Sjezdu Československého svazu novinářů v červnu roku 1977, že v životě naší společnosti má ekonomika důležité místo. Je správné, že právě otázkám naší hospodářské politiky věnujeme ve sdělovacích prostředcích soustavnou pozornost.

Splnit sociálně ekonomický program XV. Sjezdu KSČ předpokládá bezesblytku dodržet úkoly šesté pětiletky, vyrovnat se s požadavky kvality veškeré práce, efektivnosti, hospodárnosti, mobilizovat všechny zdroje ekonomického růstu a zabezpečit dynamický vývoj hospodářského růstu.⁵⁵

3.1 Mladá fronta Dnes

Deník Mladá fronta Dnes se řadí k jednomu z nejčtenějších periodik u nás. Vychází denně včetně soboty. Toto sobotní vydání je však plánováno na celý víkend. Vydání prvního čísla deníku se datuje do období konce druhé světové války, konkrétně ke dni 9. května roku 1945.

Podle oficiálních informací uváděných na webových stránkách Mladé fronty Dnes proběhlo vydání prvního čísla poměrně dramaticky. To, vzhledem k tomu, že den vydání prvního čísla je totožný se dnem ukončení Druhé světové války⁵⁶, není zarážející.

Vydavatelství Mladá fronta se zrodila ještě na barikádách, v pražských ulicích se bojovalo, když dopoledne 9. května 1945 vyběhly z tiskárny v Panské číslo 8 skupiny kamelotů, a vyvolávaly heslo *Mladá fronta právě vyšla!*⁵⁷

Tak vypadaly první hodiny, kdy se začala rodit nová značka, která měla na mnoho desetiletí ovlivnit několik generací především mladých lidí.⁵⁸

⁵⁵ KAŠÍK, Milan a KLIMPL. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. *Ekonomická problematika v žurnalistické tvorbě: K tvůrčím problémům ekonomické žurnalistiky*. první. Praha 1: Státní pedagogické nakladatelství, n. p. Praha 1, 1980. II.

⁵⁶ Ukončení Druhé světové války se v západních zemích slaví dnem kapitulace nacistického Německa, které připadá na den 8. 5. 1945. V mnoha částech Evropy se však bojovalo ještě po mnoho dnů

⁵⁷ Historie společnosti. *Mladá fronta* [online]. 2007 [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

⁵⁸ Historie společnosti. *Mladá fronta* [online]. 2007 [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

Deník byl nejen počátkem desítky časopiseckých projektů, ale také začátkem tisíců knižních titulů, které si našly cestu do českých domácností. Plán založit velké vydavatelství Mladá fronta, které by kromě deníku vydávalo i zajímavé časopisy a populární knihy, vznikl na sklonku druhé světové války.⁵⁹ Vydávání *Mladé fronty* od té doby pokračuje bez přerušení.

Pod hlavičkou nakladatelství však nevychází pouze oblíbené noviny. Mladá fronta prakticky od svého vzniku provozuje poměrně pestré portfolio služeb. Nakladatelství se převážně specializovalo na časopiseckou tvorbu, která byla velice populární zejména v padesátých a šedesátých letech minulého století.

Od roku 1945 se *Mladá fronta* zaměřovala téměř převážně na mladší generace čtenářů, ovšem vzhledem k událostem doby si našla své příznivce i mezi starší populací. Z této doby pochází například časopis *Mateřídouška*, který vychází dodnes. Do roku 1950 vydávalo vydavatelství Mladá fronta až sedmnáct titulů. Po roce 1950 ale spatřily světlo světa i další známé časopisy.

V roce 1957 *Mladá fronta* vydává známý časopis *ABC mladých techniků a přírodovědců*⁶⁰, v roce 1959 se pak na trhu objevuje časopis *Mladý svět* a například v roce 1968 se tiskne první číslo časopisu *Sluníčko*, který je zaměřen výhradně na dětské čtenáře.

Nakladatelství *Mladé fronty* bylo mimo časopisy aktivní i na poli knižní tvorby. U nakladatelství psali a vydávali své knihy například spisovatelé Ivan Diviš, Zdeněk Štorch, Petr Kostka, ale i mnozí další.

Vývoj deníku po roce 1989

Novodobá historie deníku se začala psát po roce 1989, kdy došlo k postupnému hroucení stávajícího režimu.⁶¹

⁵⁹ *Historie společnosti. Mladá fronta* [online]. 2007 [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

⁶⁰ Časopis vychází doposud pod názvem *ABC*

⁶¹ *Historie společnosti. Mladá fronta* [online]. 2007 [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

Došlo k odtržení několika divizí a k jejich převodu do soukromých rukou, ale na chodu deníku se to nijak nepodepsalo. Mnohem zajímavější byl ale vývoj deníku a nakladatelství v následujících letech. První zásadní milník přichází hned 31. 1. 1992⁶², kdy dochází k založení mediální skupiny *Mafra*. Skupina vydává deníky jako je *Mladá fronta Dnes*, *Lidové noviny*, později se zde řadí například i Rádio Impuls nebo například televize *Óčko* a *Óčko Gold*.

Skupina také provozuje pro dnešní dobu nezbytné internetové platformy, jako jsou *Ihned.cz*, *Lidovky.cz* nebo například *jizdnirady.cz*. V roce 2007 pak vychází první číslo ekonomického zpravodaje s názvem *E15*, který je zaměřený na přehledné informace z ekonomiky jak české tak i světové. V roce 2012 pak spatřuje světlo světa deník *Euro*.

V roce 2014 proběhla zásadní změna ve vlastnické struktuře společnosti *Mafra*, která do té doby patřila do rukou německého vydavatelství s názvem *Rheinisch-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft*. Je nutné říci, že tato transakce vyvolala mezi lidmi kontroverzi, protože majitelem mediální skupiny se stal Ing. Andrej Babiš, v současné době ministr financí České republiky.

Vzniklo tedy jisté podezření, že by mohlo dojít ke střetu zájmu. *Mladá fronta Dnes* vychází denně včetně soboty, nevychází pouze v neděli. Sobotní číslo je však pojato jako dvojčíslo, které pokrývá i nedělní vydání. *Mladá fronta Dnes* je strukturována do několika sekcí. Po titulní straně následuje rubrika *Z domova*. Zde na čtyřech stránkách přináší deník zpravodajství z dění v České republice. Jedná se o blíže nezaměřené, všeobecné informace.

Další rubrikou je *Ekonomika*. Zde *Mladá fronta Dnes* nabízí na dvou stranách přehled z dění v domácí i světové ekonomické sféře, jako jsou například informace o vývoji měnových kurzů nebo informace z bankovníctví, ale přináší také rozhovory se zajímavými osobnostmi z byznysu nebo stručné tabulky s burzovními informacemi.⁶³

⁶² Došlo k oficiálnímu založení společnosti, Mafra, a. s. však začala fungovat již 31. 12. 1991

⁶³ *Mladá fronta dnes*. Praha: Mafra, a. s., 2015, roč. 26, č. 14. ISSN 1210-1168.

Ekonomické zpravodajství se však nesnaží zprostředkovat svému čtenáři složitá makro či mikroekonomická data, jedná se spíše o základní přehledy o dění v ekonomice. Ekonomickou rubriku následuje sekce *Ze světa*, která zprostředkovává více či méně významné světové události. Zajímavostí je rubrika *Čtení ze světa*. Na dvou stranách se nachází články, zaměřené na zajímavosti ze světa, které jsou psány komentovanou formou autorů. Reflektují aktuální světová témata.

Posledními dvěma sekcemi jsou *Názory*, kde nalezneme komentáře k aktualitám a *Publicistika*, kde jsou například přinášeny rozhovory s významnými českými osobnostmi. Deník *Mladá fronta Dnes* vychází i s přílohami, zaměřenými na aktuální informace z krajů. Podle unie vydavatelů byl v roce 2014 průměrný vydaný náklad deníku *Mladá fronta Dnes* 171 374 kusů a čtenost jednoho vydání je pak odhadována na 695 000 lidí⁶⁴, což jsou jednoznačně nejlepší čísla ze všech seriózních, nebulvárních periodik.

3.2 Lidové noviny

Lidové noviny jsou nejstarší u nás vydávané noviny. První vydání *Lidových novin* spatřilo světlo světa dne 16. prosince roku 1836, tedy před více než 120 lety v celkovém nákladu 6000 kusů. Místem vzniku *Lidových novin* se stalo město Brno. Nejednalo se však přímo o vznik novin jako takových.

Noviny vznikly transformací několika listů, které už v té době vycházely. Jednalo se o *Moravské listy*, které vycházely především v Brně a o olomoucký časopis s názvem *Pozor*. Stěžejním hybatelem tohoto sloučení byl Alois Stránský, Hlavním záměrem těchto nově vznikajících novin bylo přinášet informace pravdivé, nezkreslené a především rovnocenné. V prvním čísle *Lidových novin* byla ostatně tato myšlenka formulována následujícím způsobem. Na titulním listě stála věta, která poměrně jasně

⁶⁴ UNIE VYDAVATELŮ. Unie vydavatelů [online]. 2014 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/prodany_naklad_deniku/314-deniky_celostatni?did=4

tento cíl sdělovala svým čtenářům, tedy „*Myšlénka pravdy a práva v politice a národnosti, myšlénka mravnosti ve veřejnosti*“.⁶⁵

Prvním šéfredaktorem se stal JUDr. Emil Čermák, který stál od roku 1890 až do roku 1893 v čele právě *Moravských listů*. V čele nově vzniklých novin stojí Emil Čermák až do roku 1895, kdy za nejasných okolností mizí do Bulharska, kde se ale i nadále věnuje žurnalistice, coby zahraniční zpravodaj a pro bulharskou žurnalistickou scénu se stává klíčovou postavou, mnohými je dokonce považován za zakladatele bulharské žurnalistiky jako takové.

Podle některých pramenů⁶⁶ Čermák dokonce předstírá svou smrt, aby mohl zemi opustit. V roce 1919 se však do už tehdejšího Československa vrátil, v čele Lidových novin už se ale nikdy neobjevil. Jeho nástupcem se stal Bohuslav Štěchovský, jehož předchozí působiště byl již výše zmiňovaný olomoucký časopis *Pozor*. V roce 1898 se po změnách ve vlastnictví *Lidových novin* stává jejich výhradním majitelem Alois Stránský.

Mezi jeho hlavní kroky po převzetí podniku patří například koupě tiskárny⁶⁷, což do značné míry přispěje k nezávislosti novin. V roce 1905 pak přichází další důležitá změna, která nastaví pomyslnou laťku i ostatním novinám a tou je první ranní vydání. *Lidové noviny* do té doby totiž vycházely vždy jen odpoledne.

Prakticky až do roku 1909 bylo však hlavním obchodním artiklem *Lidových novin* jejich odpolední vydání. Teprve po roce 1909 se hlavním vydáním stává ranní část denního vydání. Ohrožení samotné existence *Lidových novin* pak nastává v roce 1914, společně s vypuknutím První světové války.

Někteří autoři, konkrétně Stanislav Kostka Neumann a František Gellner dostávají povolávací rozkaz a jejich redakční aktivita je tak přerušena.⁶⁸

⁶⁵ Historie. Lidovky.cz [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁶⁶ PERNES, Jiří. *Svět Lidových novin, 1893-1993: stoletá kapitola z dějin české žurnalistiky, kultury a politiky*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 1993, 143 p. ISBN 80-710-6056-9.

⁶⁷ Alois Stránský kupuje samotnou tiskárnu až pět let po převzetí podniku, pro noviny je to však poměrně zásadní krok

⁶⁸ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

Lidové noviny čelí cenzuře, mnohé články v nich nemohou být publikovány vůbec. Mnohdy tak vycházejí jen v zúžené podobě o třech čtyřech listech, stává se ale, že vydání čítá pouze jeden list⁶⁹. Meziválečná léta 1918 – 1938 jsou pro *Lidové noviny* pravděpodobně doby největší slávy. Už v roce 1920, tedy pouhé dva roky po skončení

Světové války dochází k otevření první pobočky *Lidových novin*, konkrétně v Praze, kam se zároveň přesunulo i mocenské centrum, které bylo za Rakousko-uherské monarchie ustaveno ve Vídni. Obliba *Lidových novin* však stále stoupá a tak později přichází i další rozšíření.

Nové pobočky novin vznikají například v Ostravě, Českém Těšíně, Českých Budějovicích, Olomouci, Bratislavě, Košicích a dokonce i v Užhorodě. Struktura *Lidových novin* prochází obměnou, přibývají mnohé rubriky, grafické zpracování⁷⁰. Vzhledem k širšímu záběru novin přicházejí i mnozí významní literáti minulého století.

Mezi hlavní osobnosti *Lidových novin* první republiky můžeme zcela jistě zařadit například Karla Čapka, který byl hlavním autorem především fejetonů. Mezi kreslíři a výtvarníky, kteří se rovněž podíleli na tvorbě *Lidových novin*, byli například i Josef Čapek, Ondřej Sekora nebo třeba Zdeněk Kratochvíl.⁷¹

V důsledky celospolečenských změn, vyvolaných především uzavřením Mnichovské dohody v roce 1938 se mění i chod novin a stávají se především důležitým podporovatelem národa a soustavně se snaží zdůrazňovat demokratické hodnoty společnosti. Tragickým okamžikem je pro celou redakci úmrtí Karla Čapka 25. prosince téhož roku.⁷²

⁶⁹ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁷⁰ Především se jedná o kresby a karikatury

⁷¹ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>.

⁷² Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

Lidové noviny hluboce želí této ztráty a jako hold jeho významné postavě vychází po několik dní ve speciální smuteční verzi. Zlom pro redakci deníku pak přichází v roce 1939, kdy jsou do budov novin dosazeni říšští správci.

V Československu se zavádí tvrdá cenzura, s níž je potlačena i snaha novin o přinášení pravdivých a objektivních informací a noviny jsou využívány, stejně jako ostatní tisk v zemi, zejména k propagandě hitlerovských myšlenek.

Šéfredaktorem tehdejších *Lidových novin* je Karel Klíma, ten je však z vedení redakce v roce 1941 odvolán. Jeho další osud je neslavný, protože v roce 1942 jej zatýká Gestapo⁷³ a je deportován do Terezína, kde je později popraven. Podobný osud však potkává i mnohé další redaktory nebo přispěvatele, kteří pro noviny pracovali. Gestapem byl zatčen i bratr Karla Čapka Josef, který poté zemřel v dubnu roku 1945, když byl nahnán do pochodu smrti.⁷⁴

František Peroutka byl Gestapem zavřen již v roce 1939 a v koncentračních táborech Dachau a Buchenwald byl držen prakticky až do skončení války v roce 1945. Oba tábory ale přežil.

Karel Poláček byl zatčen a deportován do Terezína, odtud byl ale následně převezen do Osvětimi, kde v roce 1944 zemřel. Redakce se prakticky rozpadla, protože i mnozí další novináři byli pozatýkáni a odvezeni do koncentračních táborů, ostatním se podařilo emigrovat do zahraničí.⁷⁵

Lidové noviny po roce 1945

S koncem druhé světové války v roce 1945 nastává i obroda *Lidových novin*. Šéfredaktorem je v té době Leopold Zeman, který se do čela redakce dostal už v roce 1939.⁷⁶

⁷³ Zkratka pro Geheime Staatspolizei, což v překladu znamená „tajná státní policie“

⁷⁴ Pochody smrti byly mnohakilometrové nucené pochody, které museli absolvovat vězni z koncentračních táborů a ghatt, bez základního vybavení, jako jsou boty, zimní oblečení a podobně. Během pochodů zemřelo vyčerpáním či z jiných důvodů mnoho vězňů.

⁷⁵ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁷⁶ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

Ten byl silně orientován na prohitlerovskou politiku a zcela otevřeně kolaboroval s Němci. Tato skutečnost se na novinách silně promítla. V posledních měsících války proto noviny otiskovaly zejména zprávy, zaměřené na neúspěchy a prohry německé armády.

Často byla vydání pouze zkrácená a stejně jako za první světové války vycházela například pouze na jednom listu. Po kapitulaci nacistického Německa 9. května 1945 se do vedení zdevastovaných novin dostává Eduard Bass a snaží se spolu s dalšími osobnostmi vydat obnovit *Lidové noviny* do původní podoby.

To se sice 23. května roku 1945 daří, ale jen na krátkou dobu necelých tří měsíců, protože chod redakce tisku je přerušen v srpnu roku 1945 nařízením vlády, které zakazuje činnost všem novinám, které za války sloužily okupantům. Vzhledem ke kolaborantu Leopoldu Zemanovi v čele redakce tedy toto platí i pro *Lidové noviny*. Složitými kroky dochází k založení Sdružení kulturních organizací, které *Lidové noviny* vydává i nadále, avšak pod názvem Svobodné noviny.

V roce 1947 jsou *Lidové noviny* nejprodávanějším deníkem v Praze.⁷⁷ Poté na noviny dopadá tíha změny režimu. V roce 1948 je tehdejší šéfredaktor sesazen a do čela reakce nastupuje Jan Drda. Jak se však později ukazuje, Drda není dobrým hospodářem a během jeho éry vznikají za redakcí desetimilionové dluhy. Vzhledem k situaci roku 1948 navíc odchází z české žurnalistické scény i mnoho zkušených novinářů⁷⁸, což se dotýká i *Lidových novin*.

Vzhledem k ekonomické neefektivnosti dochází v roce 1952 k zastavení redakční činnosti. *Lidové noviny* tak vycházejí 8. února 1952 naposledy. Další číslo *Lidových novin* mělo vyjít v roce 1968, tedy po dlouhých šestnácti letech. Za obnovením výroby stojí především uvolnění tehdejšího vládnoucího režimu.⁷⁹

⁷⁷ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁷⁸ ŽANTOVSKÝ, Petr. *Hovory o médiích: politika, ekonomika a média*. Olomouc: Votobia, 2006, 301 s. ISBN 80-722-0266-9.

⁷⁹ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

Jak uvádí Geršlová se Sekaninou, krize dosavadního systému vyústila v odstoupení Antonína Novotného z funkce 1. tajemníka UV KSČ a zvolení Alexandra Dubčeka do této funkce v lednu 1968.

Alexandr Dubček si získal důvěru obyvatelstva svým otevřeným a srdečným vystupováním i snahou změnit v rámci reformního úsilí politické podmínky pro vytvoření „socialismu s lidskou tváří“. Srpnové události roku 1968⁸⁰ však definitivně pohřbily naději na vydání dalšího čísla *Lidových novin*.⁸¹

Lidové noviny po roce 1989

Jednalo se o snahu chartistů, kteří cítili potřebu rozšířit jejich smýšlení do širokého okolí. Tak vzniknul nápad obnovit vydávání *Lidových novin* a po několika neúspěšných pokusech se konečně podařilo vydat první oficiální číslo v moderní historii novin.

O obnovení vydávání se zasloužili především Jan Ruml a Václav Havel. Jan Ruml se v roce 1990 stává oficiálním šéfredaktorem. První významný milník nastává v roce 2009, kdy do redakce přichází jako nový šéfredaktor Dalibor Balšínek. Ten si s sebou přivádí i nový tým redaktorů, někteří z nich už ale v minulosti pro Lidové noviny pracovali.⁸²

Jsou to například Ondřej Štindl, Jáchym Topol, Jiří Peňás, Dan Hrubý, Veronika Bednářová, Honza Dědek, Vladimír Piskáček, Tomáš Němeček, Petr Kamberský, Jan Zatorský, Kamila Klausová a Jan Dražan.⁸³ V roce 2010 přichází další změna.⁸⁴ Noviny jsou zaměřeny na všeobecné zpravodajství, vyloženě se nespécializují na žádná odvětví.⁸⁵

⁸⁰ 21. srpen 1968, invaze vojsk zemí Varšavské smlouvy

⁸¹ GERŠLOVÁ, Jana a Milan SEKANINA. *Teze k přednáškám předmětu Dějiny národního hospodářství*. Ostrava: Vysoká škola báňská, 2002, 128 s., s. 106, ISBN 80-248-0203-1.

⁸² Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁸³ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁸⁴ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

⁸⁵ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

Skladba *Lidových novin* je členěna do několika sekcí. První z nich nese název *Domov* a je zaměřena na aktuální zpravodajství z České republiky. Rubrika *Domov* se nejčastěji skládá ze čtyř listů. Následuje sekce s názvem *Svět*, která se zabývá událostmi a děním ve světě. V této rubrice bývá například otištěn i rozhovor se zahraniční osobností.

Třetí rubrika je zaměřena na informace ze světa kultury a to jak na domácí, tak také zahraniční scéně. V další části, která nese název *Názory*, přináší *Lidové noviny* komentáře, reflektující aktuální společenská témata. Autory jsou jak samotní redaktori, tak například odborníci z různých profesí.

Předposlední čtvrtá sekce patří ekonomickému zpravodajství. To v podání *Lidových novin* zaujímá dvě strany, které jsou poměrně stroze zaměřeny na nejvýznamnější události ve světové i domácí ekonomice.

Noviny pojmají své ekonomické zpravodajství spíše společensky v tom smyslu, že nepřináší podrobné analýzy nebo například informace o burzovních pohybech, ale zaměřují se spíše na společensko-ekonomická témata.

Dvě strany patří také rubrice *Sport*. *Lidové noviny* rovněž přináší i sezónní přílohy pod názvem *Servis LN*. Zimní příloha je zaměřena na lyžařská střediska a sněhové zpravodajství. Poslední strana nese název *24 hodin* a je zaměřena na souhrn nejzajímavějších událostí dne.⁸⁶

Lidové noviny rovněž vychází i v internetové mutaci *Lidové noviny.cz*. Šéfredaktorskou pozici v současnosti zastává István Léko, ředitelem novin je Veselin Vačkov.⁸⁷

⁸⁶ Lidové noviny. Praha: *Lidové noviny*, 2015, roč. 28, č. 19. ISSN 0862-5921.

⁸⁷ Historie. *Lidovky.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.lidovky.cz/lidove-noviny/historie>

3.3 Hospodářské noviny

Hospodářské noviny jsou založeny v roce 1957 a první číslo konkrétně vychází 14. 4. pod hlavičkou vydavatelství *Rudé právo*. Hlavním zaměřením, jak už plyne z názvu, je přinášet kvalitní hospodářské informace ze všech částí hospodářského spektra.

Noviny byly zamýšleny jako týdeník, a prakticky až do 21. 5. 1990 to bez výjimky platilo. Svým pojetím cílily noviny především na odbornou veřejnost, převážně na čtenáře, působící v oblasti obchodu a průmyslu nebo také například na ekonomy nebo statistiky. Informace však vlivem komunistického režimu bývají modifikovány tak, aby vyznívaly pro režim a jeho hospodářství kladně. Pravidelně se objevují informace o překročení plánu družstev, těžbě hornin a podobné.

Dne 21. 5. 1990 se společně se změnou režimu změnil i vydavatel *Hospodářských novin*, kterým se stala společnost *Economia, a. s.* Pod novým majitelem se z *Hospodářských novin* stává deník, který pravidelně vychází od pondělí do pátku, čímž se liší od jiných novin, které zpravidla vydávají šestkrát do týdne, tedy včetně sobotní přílohy.

Hospodářské noviny však svou sobotní a nedělní přílohu vydávají už v pátek. Obsahová struktura tisku je zaměřena převážně na ekonomické zpravodajství, přináší však i další rubriky, jako je například životní styl, sport, umění a domácí a zahraniční zpravodajství.⁸⁸ V současnosti se průměrný denní náklad pohybuje okolo 38 000 kusů výtisků⁸⁹, přičemž průměrná čtenost dosahovala ve třetím a čtvrtém kvartále roku 2014 asi 172 000 čtenářů na jedno vydání, čímž se deník ze skupiny námi vybraných novin řadí k těm méně čteným.⁹⁰

⁸⁸ UNIE VYDAVATELŮ. *Unie vydavatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/prodany_naklad_deniku/314-deniky_celostatni?did=4

⁸⁹ UNIE VYDAVATELŮ. *Unie vydavatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/prodany_naklad_deniku/314-deniky_celostatni?did=4

⁹⁰ UNIE VYDAVATELŮ. *Unie vydavatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/prodany_naklad_deniku/314-deniky_celostatni?did=4

Aktuálně je ředitelem *Hospodářských novin* Vladimír Piskáček, hlavním šéfredaktorem je Martin Jašimský, za sekci politického zpravodajství a názorů je zodpovědný redaktor Jindřich Šídlo, šéfredaktorem sdíleného obsahu je Jiří Kubík a v neposlední řadě je Miloš Čermák, šéfredaktor ekonomické sekce webové mutace *Hospodářských novin*, portálu ihned.cz.⁹¹

Struktura a ekonomické zpravodajství Hospodářských novin

Ekonomické zpravodajství *Hospodářských novin* se nespécializuje pouze na vybrané sektory ekonomické sféry, ale přináší pohled na ekonomická témata v mnohem širší rovině, a to už od své titulní strany. Můžeme tedy říci, že hospodářské zpravodajství novin je složeno z poměrně pestré mozaiky ekonomických článků, pojednávajících o různých ekonomicko – hospodářských tématech.

Noviny jsou sice roztrženy do několika sekcí, mnohdy ale už titulní strana je zaměřena na aktuální ekonomické téma. Dne 20. 1. 2015 noviny například zveřejnily, jako hlavní zprávu, záměr skupiny *Raiffeisen Bank* prodat svou elektronickou banku *Zuno*.⁹²

Další rubrikou, zaměřenou na ekonomické zpravodajství, je *Extra*, kde jsou rozborů aktuálních témat, doplněné o analýzy, grafy a rozsáhle komentáře. Ekonomické informace se ale prolínají i dalšími rubrikami, jako jsou *Události*, které jsou ale více zaměřeny na dění především ve světě, ale i v tuzemsku nebo například v rubrice *Názory*, kde se komentátoři *Hospodářských novin* nebo významné české osobnosti vyjadřují k tématům z celé společenské sféry.

V rubrice *Panorama* pak *Hospodářské noviny* přinášejí například rozhovory s českými či zahraničními byznysmeny či jinými úspěšnými osobnostmi. V rubrice *Podniky a trhy* pak čtenáři naleznou tabulky s vývoji kurzů domácích i zahraničních akciových titulů, jejich trendy a krátké analýzy dění na finančních trzích.⁹³

⁹¹ *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: *Economia*, a.s, 2015, LIX, č. 13. ISSN 08629587.

⁹² *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: *Economia*, a.s, 2015, roč. 59. ISSN 0862-9587.

⁹³ *HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku*. Praha: *Economia*, a.s, 2015, LIX, č. 13. ISSN 08629587.

Deník Právo

Kořeny *deníku Právo* sahají až do 20. let minulého století. Jeho historie se začíná psát v roce 1920, konkrétně 21. září, kdy vyšlo první číslo těchto večerních novin⁹⁴ pod názvem *Rudé Právo*. Listy byly zprvu vydávány pod hlavičkou Československé strany sociálně demokratické.

Jak už název titulu napovídá, jeho tematika se zaměřovala na myšlenky proletariátu a noviny byly od svého počátku silně levicově orientované. Především pak během období první republiky⁹⁵ působily noviny spíše jako druhotné médium, o které nebyl příliš velký zájem, a své čtenáře si našlo víceméně v řadách příznivců Československé komunistické strany.

Situace novin se však radikálně změnila po roce 1948, kdy se k moci dostala Komunistická strana Československa. Noviny byly pasovány do role hlavního zpravodajského deníku, který často svými články umocňoval postavení strany a sloužil k silné propagandě vládnoucí garnitury.

Časté byly informace z domácí ekonomiky, nejednalo se však o důkladné analýzy hospodářství, jako spíše o jednoduchá seznámení svých čtenářů s povětšinou kladnými výsledky plnění pětiletých ekonomických plánů⁹⁶.

Jak uvádí Trampota, *namísto negativních zpráv jsou intenzivně prezentovány zprávy o úspěších hospodářství a průmyslu, negativní události jako možný náznak chyb systému se objevují jen v omezeném množství*⁹⁷. Noviny začaly pravidelně vycházet jako deník, jehož náklad dosahoval až dvou milionů kusů. Od roku 1959 byl na titulní straně uváděn podnázev *Orgán Ústředního výboru Komunistické strany Československa*.⁹⁸

⁹⁴ Mnoho novinových titulů vycházelo v minulosti jenom jako večerníky.

⁹⁵ Období první republiky se datuje vznikem Československa dne 28. října 1918 a končí dnem podepsání Mnichovské dohody dne 30. 9. 1938

⁹⁶ Centrální řízené hospodářství Československé socialistické republiky se řídilo úkoly, stanovenými v nečastěji pětiletých plánech.

⁹⁷ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s., s. 27. ISBN 80-736-7096-8

⁹⁸ TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s., s. 28. ISBN 80-736-7096-8

Noviny vycházely bez přerušení až do roku 1989, kdy se tehdejším Československem začala šířit vlna revolucí, která vedla až k odstoupení vládní garnitury.

Vývoj deníku Právo po roce 1989

Po roce 1989 se změnilo jak zaměření, tak postupně i vlastnická struktura deníku. Novým šéfredaktorem a zároveň i majitelem vydavatelství, nesoucího název *Rudé Právo* se stává Zdeněk Porybný, který do té doby zastával v novinách funkci zahraničního zpravodaje, působícího ve Washingtonu. Porybný zakládá v roce 1990 vydavatelství Borgis, a.s. a společně s několika zaměstnanci, kteří drží akcie společnosti, se staví do jejího čela.

Deník se postupně odvrací od komunistických ideových hodnot. Snaha o obrodu deníku vrcholí v roce 1995, kdy deník ztrácí své přízvisko *Rudé* a nechává si v názvu jen *Právo*. Tento krok je majitelem vysvětlen tak, že právo existuje pouze jedno a neměly by mu být dávány přízviska.

V roce 2003 zahajuje Borgis spolupráci s internetovým vyhledávačem Seznam.cz a světlo světa spatřuje informační server Novinky.cz.⁹⁹ Seznam.cz poté skupuje v roce 2013 za blíže nespecifikovanou cenu 33,6% akcií skupiny Borgis Zdeňka Porybného.

Ten zůstává i nadále předsedou představenstva a zároveň šéfredaktorem novin. Změna ve vlastnické struktuře nastává až v roce 2014, kdy 22. 1. odstoupuje Porybný z vedení společnosti, kájej nahrazuje dosavadní ekonomický náměstek listu JUDr. Karel Walter, který stojí ve vedení skupiny Borgis, a. s. až doposud.¹⁰⁰

⁹⁹ Jedná se o nejnavštěvovanější web české internetové scény. Za rok 2013 navštívilo web 3 574 000 uživatelů, což je cca o 1,5 milionu více, než na druhém nejnavštěvovanějším serveru iDnes.cz

¹⁰⁰ PHD, a. s. *Mediaguru* [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2014/01/porybny-odstoupil-po-23-letech-z-predstavenstva-borgisu/#.VNvO4eaG_eA

Myšlenkově se však tisk profiluje především jako levicově zaměřený. Mnohdy bývá označován jako partnerský list České strany sociálně demokratické. Deník, stejně jako jeho výše zmíněná konkurence, přináší především všeobecné nijak nevyhraněné informace ze všech oblastí lidského života. V první sekci po titulní straně, která shrnuje nejdůležitější informace s jednou hlavní, pokračují noviny částí s názvem *Zpravodajství*, která obsahuje souhrn šech důležitých a aktuálních událostí. Jde o pět ucelených stran.

Další rubrikou je *Publicistika*, kde může čtenář nalézt komentáře nejen autorů novin k současným problémům a dění. Následuje rubrika *Kultura*, která zabírá jednu stranu. Každé vydání deníku Právo je proloženou nejčastěji dvojstranou s regionální přílohou, která nese název dle kraje, kterého se týká. *Zpravodajství* ze zahraničí čítá tři strany a přináší informace z dění ve světě. Následuje sekce *Historie*, která se různými historickými tématy, která buďto reflektují aktuální dění případně jinak korespondují se současnou dobou.¹⁰¹

Ekonomické informace dostávají v deníku Právo prostor jako předposlední rubrika, která zabírá nejčastěji pouze jednu stranu. Čtenář zde nejčastěji nalezne základní informace o pohybech cen komodit, jako jsou například benzín nebo plyn, ale i informace o hospodaření státu, bankovního sektoru nebo státních podniků. Nutno podotknout, že ekonomické informace deníku jsou spíše společenského charakteru, nejedná se tedy o sofistikované a odborné analýzy.¹⁰²

K dispozici mají čtenáři ale i jednoduché grafy či tabulky. Deník Právo má na tuzemském trhu poměrně dlouhou tradici, takže si na něj čtenáři různých generací poměrně zvykli. Čísla, která deník vykazuje, jej řadí na přední příčky mezi českými nebulvárními periodiky. Například za třetí a čtvrtý kvartál roku 2014 vykazovaly noviny čtenost ve výši 328 000 čtenářů při prodaném nákladu pohybujícím se lehce pod hranicí 100 000, oscilujícího mezi 95 až 97 tisíci prodanými výtisky.¹⁰³

¹⁰¹ *Právo: Nezávislé noviny*. Praha: Borgis, a.s., 2015, roč. 25, č. 37. ISSN 12112119.

¹⁰² *Právo: Nezávislé noviny*. Praha: Borgis, a.s., 2015, roč. 25, č. 37. ISSN 12112119.

¹⁰³ Data dostupná z: UNIE VYDAVATELŮ. *Čtenost deníků* [online]. 2015 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/ctenost_deniku/239-deniky_celostatni

Praktická část

4 HODNOCENÍ ÚROVNĚ EKONOMICKÝCH MÉDIÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Jak jsme si ukázali v předchozí části práce, média provázejí lidskou existenci již po staletí a sehrávají v ní poměrně důležitou roli. Už od počátku svého vzniku byla tištěná média považována za jeden z hlavních prostředků, který ovlivňuje společenské dění. Společně s tím, jak se vyvíjela společnost, docházelo i k rozvoji mediální scény. V 15. století vzniklý knihtisk značně zracionalizoval a usnadnil tištění novin. Díky tomu byly noviny a tištěné materiály dostupnější než dříve, rostla po nich poptávka a s tím také logicky došlo ke změně v distribuci novin.

V 18. a 19. století docházelo ke vzniku řady nových deníků, které začínaly reflektovat potřeby svých čtenářů a objevovaly se první ekonomické noviny. Zpravodajství se začalo zaměřovat především na politické dění doma i v zahraničí, objevují se ale také první deníky, které jsou zaměřeny převážně na obchodní sféru a přináší na svou dobu poměrně důležité ekonomické zpravodajství.

Další rozvoj ekonomické žurnalistiky je pak vázán na vnik světových burz, například ve Philadelphii nebo v New Yorku na Wall street. Náklady novin meziročně vzrůstaly společně s důležitostí informací v nich obsažených. Jaká je ale situace stran ekonomického zpravodajství dnes? Jsou informace, které periodika přináší, přesná a svým čtenářům přínosná nebo se jedná pouze o povrchní informace, které ve skutečnosti slouží pouze k povrchnímu informování uživatelů?

To se pokusíme zjistit analýzou článků v časovém úseku několika let, kdy porovnáme makroekonomická a mikroekonomická data, která zveřejňuje Český statistický úřad a články předních českých deníků, které se danými daty v daném čase zabývají. Zjistíme časové prodlevy mezi zveřejněním dat a jejich otištěním v periodikách.

Na závěr provedeme vyhodnocení dotazníkového šetření. Pro pochopení problematiky specifikujeme zkoumané veličiny.

4.1 Definice analyzovaných údajů

Námi analyzované údaje spadají především do kategorie makroekonomických dat. Toto ekonomické odvětví zkoumá pro ekonomiku základní údaje, jakými jsou například nezaměstnanost, HDP¹⁰⁴, spotřeba domácností, inflace a mnohé další. Pro tuto práci si vybereme inflaci a nezaměstnanost. Obě dvě veličiny mají totiž přímý dopad na spotřebitelský trh a v ekonomickém životě jakékoliv země světa sehrávají významnou roli.

Inflace

O inflaci se hovoří především jako o jednom z makroekonomických zel, vzhledem k existenci průvodních negativních skutečností, které s sebou tento makroekonomický jev obvykle nese. Existují však také teorie, které říkají, že pakliže v ekonomice existuje inflace na mírné úrovni, která je kontrolovaná a tím pádem stabilní a předvídatelná pak může jít i o pozitivní jev. Jurečka a kolektiv doslova definují inflaci jako zvyšování cenové hladiny, které má za následek snižování kupní síly peněz¹⁰⁵. Kupní síla peněz se mění nepřímou úměrou k vývoji cenové hladiny.¹⁰⁶ Inflaci lze rozdělit na tři základní typy:

- *Plíživá inflace* – takováto inflace bývá pro ekonomiku téměř neškodná, míra inflace dosahuje maximálně deseti procent a její tempo je poměrně mírné.
- *Pádivá inflace* – míra této inflace se pohybuje v řádu desítek až stovek procent. Tempo jejího růstu je poměrně rychlé. Inflace v této míře představuje pro ekonomiku poměrně značné komplikace;
- *Hyperinflace* – extrémní forma inflace, která je však poměrně vzácná. Jedná se o inflaci, jejíž míra dosahuje desítek tisíc procent, ale i jednotek milionů procent za rok. Ekonomika, postižená touto inflací, je zcela nefunkční a hroutí se.¹⁰⁷

¹⁰⁴ HDP = Hrubý domácí produkt

¹⁰⁵ Kupní síla peněz je určena množstvím zboží, které si dokážeme pořídit za určité množství měny

¹⁰⁶ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s., Expert (Grada). s. 112. ISBN 978-80-247-3258-9.

¹⁰⁷ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s. Expert (Grada). s. 119. ISBN 978-80-247-3258-9.

V minulosti se takováto inflace objevila v Německu v období hospodářské krize nebo třeba v Zimbabwe. Inflace se dá rozdělovat ještě do mnoha skupin a podskupin, pro účely této práce však postačí pouze základní vysvětlení. Pro pracovníky představuje inflace poměrně zásadní údaje.

Zvýšení cenové hladiny totiž nepřichází nárazově, ale probíhá postupně a mnohdy je jen těžko rozpoznatelné. Často se pak stává, že firmy si uvědomí růst cenové hladiny dříve, než její zaměstnanci. Aby pak vyrovnala rozdíly inflačních tlaků, zvýší pracovníkům nominální mzdy, přičemž ale fakticky dochází k poklesu reálných mezd. Tuto skutečnost si ale pracovníci uvědomí až později, dochází tak k jevu, který se nazývá peněžní iluze.¹⁰⁸

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost, respektive její míra, je jedním z klíčových faktorů každé ekonomiky na světě. Obecně platí, že pakliže nezaměstnanost dlouhodobě, tedy déle než jeden rok přesahuje hranici deseti procent, jde o nezaměstnanost, které ekonomice škodí a signalizuje, že ekonomika není „zdravá“ a pravděpodobně čelí recesi¹⁰⁹. Je však důležité pojem nezaměstnanost správně specifikovat.

Pokud na ni budeme nahlížet z makroekonomického hlediska, pak nezaměstnaným je každý takový člověk, který nepracuje na žádnou legální formu úvazku, tedy ani na plný ani na zkrácený úvazek. Zároveň je však nutné, aby si aktivně hledal zaměstnání, což znamená, že musí být registrován na úřadě práce, pravidelně zde docházet a poskytovat veškerou nutnou součinnost k tomu, aby případně mohl nastoupit na nabízenou pozici.¹¹⁰

¹⁰⁸ Zaměstnanci se domnívají, že jejich reálné platy rostly, jednalo se však pouze o růst nominálních mezd, které byly zvýšeny z důvodu pokrytí inflačních rozdílů.

¹⁰⁹ nejedná se však o podmínku, ekonomika se může nacházet v recesi i v případě, že míra nezaměstnanosti nedosahuje deseti procent.

¹¹⁰ JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s. Expert (Grada). s. 135. ISBN 978-80-247-3258-9.

Míru nezaměstnanosti můžeme také rozdělit na dvě skupiny, podle toho, odkud pocházejí zkoumaná data. Existují dva různé zdroje. Jeden ukazatel vychází ze statistik, které vytváří Ministerstvo práce a sociálních věcí. Výstup z dat, zveřejňovaných ministerstvem nazýváme registrovanou mírou nezaměstnanosti.

Druhý ukazatel míry nezaměstnanosti v České republice vypracovává Český statistický úřad, který posléze zveřejňuje obecnou míru nezaměstnanosti. Ačkoliv by oba ukazatele měly být stejné, opak je pravdou. Kvůli rozdílným zdrojům dat, které obě instituce pro svá měření využívají, dochází k rozdílům ve výsledných hodnotách míry nezaměstnanosti.

Nezaměstnanost však není jedinečný údaj, ale můžeme ji rozdělit do několika skupin, a to podle charakteristických znaků, které nezaměstnanost vykazuje.

- *Frikční nezaměstnanost* – jedná se o krátkodobou nezaměstnanost, která je úzce spjatá s životními cykly obyvatelstva. Vliv na ni má například migrace obyvatel, hledání prvního zaměstnání a podobně. Tento typ nezaměstnanosti není pro ekonomiku škodlivý, může jí být naopak ku prospěchu;
- *Strukturální nezaměstnanost* – tento druh nezaměstnanosti se v ekonomice vyskytuje zejména ve chvíli, kdy dochází k převisu jednoho typu pracovníků nad jinými. To znamená, že v danou chvíli je mnoho nezaměstnaných jednoho odvětví, zatímco v jiném odvětví je pracovníků nedostatek. Pro ekonomiku představuje strukturální nezaměstnanost vážný problém, který si vyžaduje poměrně složitá a nákladná opatření, jako například rekvalifikaci takových pracovníků nebo vytvoření nových adekvátních míst;
- *Cyklická nezaměstnanost* – jak už vyplývá z názvu tohoto typu nezaměstnanosti, jedná se o nezaměstnanost, která nastává v návaznosti na ekonomické cykly. Pokud ekonomika zpomaluje, nezaměstnanost stoupá, pokud naopak zrychluje, nezaměstnanost klesá;¹¹¹

¹¹¹JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s. Expert (Grada). s. 135-138. ISBN 978-80-247-3258-9.

- *Sezónní nezaměstnanost* – tato je spojena s ročními obdobími a roste či naopak klesá v návaznosti na ně. Jedná se například o pracovníky ve stavebnictví, kdy v tomto sektoru v zimních obdobích nezaměstnanost zpravidla roste, na jaře a v letních měsících naopak klesá. Dalším příkladem může být například cestovní průmysl.¹¹²

¹¹² JUREČKA, Václav. *Makroekonomie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 332 s. Expert (Grada). s. 135-138. ISBN 978-80-247-3258-9.

4.2 Analýza dotazníkového šetření

Obecné rozdělení respondentů

Druhá část praktické stránky práce je dotazníkové šetření. Dotazník nese název „Hodnocení úrovně ekonomického zpravodajství v ČR“ a sestává se z deseti jednoduchých otázek. Online dotazník nebyl zaměřen na žádnou cílovou skupinu, účelem bylo získat informace z řad široké veřejnosti, neboť nás zajímá úroveň ekonomického zpravodajství očima běžného uživatele médií. Průzkumu se zúčastnilo 123 respondentů, přičemž návratnost dotazníků dosáhla čísla 78, 8 %, což znamená, že téměř 79 % respondentů, kteří dotazník zobrazili, zároveň i kompletně vyplnili a odevzdali.

Můžeme tedy říci, že dotazníkové šetření dané problematiky bylo pro respondenty poměrně atraktivní.¹¹³ Vzhledem ke skutečnosti, že dotazování proběhlo elektronickou formou, můžeme rovněž zjistit, že 35 % uchazečů se dostalo k dotazníku ze sociální sítě Facebook, 10,8 % vyplnilo tento dotazník skrze facebookový účet ve svém mobilním telefonu nebo tabletu, 6,3 % dotazovaných přišlo na stránky dotazníku z vyhledávače Google.cz, 4,6 % pak vyplnilo dotazník coby návštěvníci portálu Vypln.to. Zbylí respondenti, tedy 38, 8 % se pak k dotazníku dostali z blíže neurčených zdrojů.

Věkového rozložení respondentů je v kategorii 15 – 25 let spadalo 43,9% z celkového počtu respondentů., což je 53 lidí. Druhá nejvíce zastoupená věková skupina byla ve věku 26 – 36 let, kdy procento respondentů dosáhlo čísla 33,33 %, tedy 41 dotazovaných.

Ve věku 36 až 55 let se průzkumu zúčastnilo 24 respondentů, což je 19,51 %. Věková skupina 56 až 65 let byla zastoupena 1,65 % odpovídajícími, což jsou 2 respondenti a ve věkové skupině nad 65 let vyplnilo dotazník 2,44 % respondentů, tedy 3 odpovídající.¹¹⁴

¹¹³ V průměru dotazování zodpověděli 9,5 otázky z 10

¹¹⁴ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Pokud se zaměříme na složení respondentů dle nejvyššího dosaženého vzdělání, pak zjistíme, že 55,28 % což je 68 lidí, dosáhlo vysokoškolského vzdělání, středoškolské vzdělání ukončené maturitou mělo 30,89 % odpovídajících, to je 38 lidí. Vyšší odbornou školu pak absolvovalo celkem 9 dotázaných, což je v přepočtu 7,32 %. Základní vzdělání jako nejvyšší dosažené uvedlo celkem 6 dotazovaných, což dělá 4,88%.

Nejméně početnou skupinou byli lidé, kteří dosáhli středoškolského vzdělání bez maturity. Takoví respondenti byli pouze 2, což po přepočtu činí 1,63 % z celkového počtu 123 odpovídajících. Zajímavá je pak statistika geografického rozdělení respondentů. Třetí otázka se dotazovala respondentů na to, v jakém kraji žijí. Nejvíce dotazovaných bylo z hlavního města Prahy, celkem třicet pět respondentů.

Druhý nejvíce zastoupený kraj byl Moravskoslezský, odkud odpovídalo třiatřicet lidí. Patnáct dotazovaných bylo ze Středočeského kraje, po devíti odpovídajících pak z kraje Jihomoravského a Ústeckého. Královehradecký a Liberecký kraj byly zastoupeny shodně čtyřmi respondenty, tři respondenti pak byli z Olomouckého kraje, dva z Jihočeského a Karlovarského, Plzeňského kraje a Vysočiny.

Jeden dotazovaný pak uvedl, že je ze Zlínského kraje. Dotazníku se zúčastnili, byť v malé míře, i respondenti, žijící trvale v zahraničí, konkrétně jeden z Egypta a rovněž jeden z Holandska.

Na otázku „*Jak často čtete noviny nebo jejich online mutace*“ pak zúčastnění odpovídali následovně. Celkem 61,79 % odpovídajících uvedlo, že noviny v jejich tištěné nebo online formě čtou několikrát denně. Tříkrát až pětkrát týdně tráví svůj čas u pročitání médií celkem 18,7 % respondentů, což je v přepočtu 23 lidí.

Odpověď několikrát měsíčně ztrhlo v dotazníku celkem 7,32 % odpovídajících. Jedenkrát týdně pak čte noviny nebo jejich online mutace dohromady 5,69 % respondentů. Celkem 6,5 % dotázaných uvedlo, že noviny nebo jejich online mutace nečte buďto vůbec nebo v jiném časovém intervalu.¹¹⁵

¹¹⁵ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Odborná analýza odpovědí respondentů

Po obecném rozdělení respondentů se nyní dostáváme k odborným otázkám, týkajícím se hodnocení úrovně ekonomické žurnalistiky v České republice. Pátou otázkou byli respondenti dotazováni na to, zdali je v novinách zajímaví ekonomické informace. Otázka byla zároveň filtrační, kdy při volbě odpovědi „Ne“ byli takovíto respondenti přesunuti až k otázkám, které se netýkaly ekonomických témat. Odpověď „Ano“ zvolilo celkem 64,41 % respondentů, což je v přepočtu 78 dotazovaných. Celkem 32 respondentů uvedlo, že se o ekonomické informace v médiích nezajímá. Šlo o 26,02 % dotázaných. Ostatní respondenti uvedli, že neví, zdali je témata o ekonomice zajímaví či nikoliv. Těch bylo celkem 13, tedy 10,57 % dotazovaných.

Otázka číslo 6. zněla „*O jaké ekonomické informace se zajímáte nejčastěji?*“ a respondenti odpovídali následovně. Zde mohli uchazeči uvádět více odpovědí. Největším zájmem je o makroekonomické údaje, které zvolilo z celkového počtu respondentů 56 % dotázaných. Globálně¹¹⁶ pak tuto možnost zvolilo 75 % respondentů. Celkem se jednalo o 65 lidí. Druhou nejčastěji označovanou odpovědí byla možnost Byznys, která byla zvolena globálně 35,77 % respondentů z celku. Lokálně to pak bylo 47,83 %, což je po přepočtech 44 dotázaných.

Třetí nejčastější odpověď byla Bankovníctví, které vybralo 35 lidí, což globálně činilo 28,46 %, lokálně pak 38,04 %. Celkem 18 dotazovaných označilo odpověď Hypotéky, Ceny akcií a kurzovní lístky pak v českých novinách a jejich online mutacích zajímalo celkem 16 respondentů a 12 dotazovaných pak také zvolilo variantu Jiné, tedy je zajímaví informace z jiných sektorů ekonomiky.

Zbývající odpovědi, jako Spotřebitelské ceny, FED a ekonomika USA, životní úroveň a další, pak tvoří dohromady zcela zanedbatelné procento.¹¹⁷

¹¹⁶ Globální procenta se počítají s ohledem na celkový počet respondentů, lokální četnost bere potaz pouze respondenty, kteří danou otázku zodpověděli.

¹¹⁷ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

V otázce číslo 7 byli respondenti tázáni, odkud nejčastěji čerpají ekonomické informace. Dělenou první a druhou příčku zaujaly *Hospodářské noviny* a deník *Mladá fronta DNES*, které zvolilo lokálně 48,3 % dotázaných, globálně pak 35,70 % respondentů. Třetí místo obsadil deník *Právo*, který označilo jako zdroj ekonomických informací celkem 21,74 % lokálně, globálně pak 16,26 % respondentů.

Stejná čísla pak vykazovaly noviny *E15*. Celkově 18 lidí čerpá ekonomické informace z blíže nespecifikovaných zdrojů, kam můžeme zařadit například online zdroje, jako jsou *Google finance*, *Proinvestory.cz*, nebo například britský týdeník *The Economist*.

Dotazníkové šetření však nedokáže přesně rozlišit, kolik lidí přesně čerpá z jiných zdrojů, protože v této otázce respondenti mohli a nemuseli specifikovat svou odpověď v případě, že si nevybrali z nabízených možností.

Za zmínku ale pak určitě stojí také časopis *Ekonom*, který zvolilo 15 respondentů a deník *Lidové noviny*, které vybralo pouze o dva lidi méně, než časopis *Ekonom*. Zbylé odpovědi opět tvořily zanedbatelné procento, a proto si je zde nebudeme podrobněji uvádět.

V další části dotazníku odpovídali respondenti na otázku „*Jak hodnotíte úroveň české ekonomické žurnalistiky?*“ Tato poté obsahovala několik dalších podotázek a účastníci dotazníku je měli označovat jako ve škole na pětistupňové stupnici, kdy 1 je nejlepší, 3 je průměrně dobrá a 5 pak nejhorší známka.

První otázka, zaměřená na to, zdali získají respondenti z médií potřebné informace, byla ohodnocena celkovou známkou 3,016. Stanovíme-li si měřítko tak, že známka 3 je průměrná, pak došli respondenti k závěru, že schopnost médií zprostředkovat potřebné informace je lehce podprůměrná, spíše však průměrná.¹¹⁸

¹¹⁸ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uoven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Otázku „*Nabízí česká média kvalitní ekonomické informace*“ ohodnotili respondenti celkovou známkou 3,065, což je o 0,049 horší známka, než v předchozí otázce. Respondenti tedy uvedli, že ekonomické informace, která jim poskytují česká média, jsou na průměrné, spíše horší úrovni.

Srozumitelnost ekonomických informací pak dostala hodnocení 2,837, což je lehce nad průměrem. Využitelnosti ekonomických informací, které nabízejí česká média, pak byla oznámkována známkou 3,049, což je opět lehce podprůměrná hodnota.

Poslední podotázka, která zněla „*Je ekonomické zpravodajství dostatečně propracované (Dostatek grafů atp.)?*“ pak byla ohodnocena výslednou známkou 3,13, což je nejhorší známka, kterou respondenti udělili v tomto sektoru. Pokud vyhodnotíme výslednou známku celé otázky, pak dojdeme k číslu 3,02. Znamená to, že respondenti považují úroveň české ekonomické žurnalistiky za průměrně dobrou.

Nejvíce jsou pak spokojeni se srozumitelností sdělovaných informací, naopak za nejhorší považují propracovanost ekonomických dat, která jsou médií zprostředkována.

Poslední otázka číslo 10 pak byla zaměřena opět především na obecnou žurnalistiku, tuto otázku mohli opět hodnotit i respondenti, kteří nehodnotili otázky, zaměřené na ekonomické zpravodajství.

Ta zde ale byla zahrnuta také, neboť je nedílnou součástí současného zpravodajství. Znění otázky bylo „*Jak hodnotíte jednotlivé segmenty české žurnalistiky?*“ Hodnocení bylo založeno na stejném principu, jako otázka předchozí. Na výběr bylo opět více variant k hodnocení.

Úroveň informací, které česká žurnalistika přináší, byla vyhodnocena známkou 2,84, propracovanost témat byla ohodnocena známkou 3, objektivita informací dostala hodnocení 3,36, obsáhlost informací oznámkovali respondenti známkou 3,03, profesionalitu redaktorů/reportérů pak vyhodnotili odpovídající známkou 3,228.¹¹⁹

¹¹⁹ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Atraktivita informací byla ohodnocena známkou 2,78, důležitost témat pak dostala 2,90. Souhrnná hodnota úrovně české žurnalistiky dosáhla známky 3,01. Můžeme tedy konstatovat, že uživatelé českých tištěných médií hodnotí jejich úroveň jako průměrnou. Nejvíce jsou spokojeni s atraktivitou nabízených informací, jako nejhorší pak shledávají objektivitu informací, která média přinášejí.¹²⁰

¹²⁰ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

4.3 Analýza úrovně ekonomické žurnalistiky na příkladu Hospodářských novin

Vzhledem k výsledkům, které jsme získali vyhodnocením dotazníkového šetření, jsme pro další část analýzy zvolili deník Hospodářské noviny, které se umístily na první příčce, coby hlavní mediální zdroj ekonomických informací pro české čtenáře. V dalších částech této práce provedeme empirický výzkum za využití kvantitativní analýzy, která se bude zabývat tím, jak toto periodikum informovalo o vývoji inflace a nezaměstnanosti během námi zvoleného období.

Pro výzkumné účely si zvolíme takové roky, při kterých se v ekonomice odehrály významné změny a došlo k poměrně výraznému propadu či vzestupu obou těchto veličin. Data budeme čerpat z údajů, poskytovaných Českým statistickým úřadem, který má, mimo jiné, na starost právě měření těchto veličin.

Získané informace si přehledně roztřídíme do několika částí, které budou hodnotit články v novinách podle toho, zdali se týkají dvou námi zvolených veličin přímo, to znamená, že se článek věnuje především inflaci nebo nezaměstnanosti a na články, které nezaměstnanost nebo inflaci sice zmiňují, ale například v souvislosti s jinými ekonomickými skutečnostmi nebo jako příčinu či důsledek různých opatření či dalších činností. Poté zjistíme, kolik zpráv jakého typu tento deník otisknul v námi stanovených letech. Data o vývoji inflace budeme čerpat z let 2002 a 2014, data o nezaměstnanosti pak z let 2007 a 2013.

V roce 2002 inflace během roku poměrně výrazně poklesla, když v prvním měsíci oscilovala okolo čísla 4,6 % v polovině roku pak už jen 3,9 % a ve dvanáctém měsíci se pak inflace zastavila na čísle 1,8 %. Rok 2014 určitě nezaznamenal tak výrazné inflační pohyby, přesto se inflace snížila od začátku roku, a to z 1,3 % o téměř jeden procentní bod na 0,4 %.

Informování Hospodářských novin o inflaci v České republice v roce 2002

V této části se zaměříme na analýzu zpravodajství *Hospodářských novin*, konkrétně na články, které pojednávaly v uvedených letech, které jsme vybrali jako směrodatné. K této části výzkumu využijeme data z archivu *Hospodářských novin* v příslušných letech.

Pokud se zaměříme na počet článků, které se v roce 2002 zmiňovaly jakýmkoliv způsobem o inflačních jevech, dojdeme k číslu 785 článků. Do nich jsou však zahrnuty i články, které se zabývají situací v Eurozóně, tedy ve státech, které užívají jako měnu euro a nositelem podstaty monetární politiky je *Evropská Centrální banka*.

Jsou zde ale i poměrně rozsáhlé komentáře, které však povětšinou nejsou zaměřeny na inflaci jako takovou, ale především na aktuální události, jakými jsou například změny úrokových sazeb zahraničních bank nebo například vývoj na kapitálových trzích.

Hospodářské noviny však poměrně často reflektují i dění například ve spojených státech, zejména pak kroky a opatření *Federal Reserve Systems*¹²¹, což v překladu znamená systém federálních rezerv.

Jinými slovy se jedná o obdobu klasické centrální banky, jakou je například Česká národní banka, s tou výjimkou, že se jedná o soukromou organizaci, jejíž členy ovšem dosazuje vláda Spojených států Amerických.

Podíváme-li se však na další strukturu článků, pak zjistíme, že článků, které se zabývaly inflací v souvislosti s Českou republikou, bylo publikováno v roce 2002 dohromady celkem 105. V přepočtu to tedy znamená, že v průměru každé tři dny vyšel v *Hospodářských novinách* článek, ve kterém se mohli čtenáři dozvědět informace, které se jakýmkoliv způsobem dotýkaly inflace.

¹²¹ Board of governors of the federal Reserve system. *Board of governors of the Federal Reserve system* [online]. 2014, 19. 6. 2014 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z:<http://www.federalreserve.gov/aboutthefed/procurement/about.htm>

Po důkladné analýze zjistíme, že celkový počet zpráv, které o inflaci hovořily, avšak tato ekonomická skutečnost se v nich odrážela pouze jako doplňující informace, bylo věnováno celkem 65 článků.

Ty se o inflaci zajímaly pouze okrajově, šlo především o články, které byly například zaměřeny na kroky České národní banky, která se v roce 2002 snažila různými transakcemi ovlivnit sílu koruny, kdy vzhledem k ekonomické situaci v tuzemsku usilovala zejména oslabení koruny.

Ta byla především v druhé polovině roku, například vůči Euru, ale také americkému dolaru, příliš silná, což působilo komplikace především českým firmám, zaměřeným na export.

Často byla inflace spojována také s trendem ve vývoji úrokových sazeb, ačkoliv dle článku se odborníci přikláněli spíše k tomu, že za pohyby úrokových měr stojí spíše reakce České národní banky na pohyby úroků napříč Eurozónou.

Zbýlý počet článků, publikovaných na stránkách *Hospodářských novin*, se zabývalo inflací především přímo, což znamená, že informace v nich obsažené přinesly čtenáři komplexní pohled na to, kterým způsobem se inflace v roce 2002 ubírá, co zapříčiňuje její pokles či vzestup nebo například to, jak se centrální bance České republiky daří dodržovat inflační cílení¹²².

Pokud se však články netýkaly inflace takto přímo, pak na ni byly alespoň z větší části zaměřeny, informace se však okrajově dotýkaly i dalších témat, která byla více či méně od inflace odvozená. Jednalo se například o poukázání na spojitost mezi výší inflace a růstem reálných mezd. Takových článků bylo v *Hospodářských novinách* publikováno celkem 45.

¹²² Cílování inflace je proces, při kterém se snaží centrální banka daného státu udržovat inflaci v tuzemské ekonomice v mezích, které si pro ni vytyčila. Čím přesnější cílování je, tím lépe se na ni může ekonomika připravit a zahrnout tak inflaci do střednědobých či dlouhodobých obchodních smluv a kontraktů.

Informování Hospodářských novin o inflaci v České republice v roce 2014

V roce 2014 se inflace držela na poměrně nezvykle nízké úrovni, kdy její nejnižší hodnota meziroční míry klesla až na 0,4 % procenta v závěru roku, konkrétně v prosinci. Jednalo se přitom o nejnižší hodnotu inflace za posledních dvacet let. Předpokladem by proto mohlo být, že *Hospodářské noviny* se o této ekonomické nezvyklosti budou v hojné míře zajímat a počet článků, které se budou zabývat touto skutečností, bude velké množství.

Podíváme-li se tedy na počet článků, který se jakýmkoliv způsobem zmiňuje o inflaci, a to byť jen okrajově, pak zjistíme, že jich bylo otištěno celkem 515. Z velké většiny se jednalo především o články, které se zabíraly inflačními jevy v zahraničních ekonomikách. Čtenáři se tak mohli dočíst zejména o inflační politice Evropské centrální banky, protože země Eurozóny rovněž vykazovaly rekordně nízká inflační čísla.

Můžeme ale říci, že strukturu ekonomického zpravodajství *Hospodářských novin* v roce 2014 slně ovlivnily události na Ukrajině a v Ruské federaci.

Zejména pak v říjnu, listopadu a ponejvíce v prosinci se noviny zaměřovaly například na dopady sankcí, které na Rusko uvalily Spojené státy Americké a země Evropské unie. Pakliže v těchto měsících noviny otiskovaly články, které se týkaly tématu inflace, pak nejčastěji v souvislosti právě s Ruskem a Ukrajinou.

Ekonomické zpravodajství hospodářských novin také ovlivnily trendy v ropném průmyslu, kdy zejména během druhé poloviny roku 2014 došlo k výraznému propadu cen ropy a s tím tedy i pohonných hmot.

Ty poměrně nárazově zlevnily místy až o několik korun. V neposlední řadě pak stránky novin v tomto roce zaujímaly zprávy, týkající se intervenční měnové politiky České národní banky, která v roce 2014 vyvolávala velký zájem.

Tématu inflace v České republice se ale *Hospodářské noviny* nevyhýbaly. Celkový počet článků, které se zabývaly tématem inflace v domácí ekonomice, zveřejnily *Hospodářské noviny* dohromady 47. Rozpočítáme-li tento počet článků na dny, pak dojdeme k závěru, že téměř každý týden vyšel v novinách jeden článek, který se zabíral inflací v České republice.

Po podrobnějším rozdělení článků jako v předchozím analyzovaném roce dojdeme ke skutečnosti, že počet článků, které se sice o inflaci zmiňují, ale přímo o ní nepojednávají, je v uvedeném období celkem 30. Tyto články jsou spíše zaměřeny na jiné ekonomické jevy, popřípadě pojednávají o konkrétních skutečnostech, jakými jsou například pokles nebo růst zahraničního obchodu nebo například stav a objem domácího průmyslu.

Často bývá inflace zmiňována především v souvislosti se změnami v oblasti průměrné mzdy. Příspěvky *Hospodářských novin* se také často zabývaly měnovou politikou České národní banky, která se snaží držet poměrně slabou korunu, a to s výhledem až do roku 2016. Bylo zde ale také možné nalézt články, které pojednávaly o zdražení jízdného Českých drah a mnohé další.

Počet článků, které o inflaci pojednávali primárně nebo alespoň ze své velké části, jsme dohromady napočítali celkem 17. V roce 2014 se články nejčastěji týkaly právě pojednání o příliš nízké inflaci, poukazovaly pak například na její historický vývoj a na skutečnost, že v námi analyzovaném roce se pohybovala inflace na svých historických minimech.

Noviny také otiskovaly rubriky a články, zabývající se vyjádřením vrcholných představitelů České národní banky k dění v tuzemské ekonomice, často pak také k inflačním jevům. I v těchto článcích šlo především o souhrn a vysvětlení faktorů, které v daném období měly vliv na to, jakým směrem se inflace v zemi ubírala.

Informování Hospodářských novin o nezaměstnanosti v České republice v roce 2007

V předchozí části práce jsme zjistili, jakým způsobem informují *Hospodářské noviny* o inflaci. I v této části práce zůstaneme u *Hospodářských novin*. Tentokrát se ale zaměříme na to, jakým způsobem informoval deník o vývoji nezaměstnanosti v letech 2007 a 2013. Jako zdroj dat nám opět poslouží archiv periodika.

Jak jsme si již uvedli výše, v roce 2007 zaznamenal Český statistický úřad poměrně značné výkyvy v procentuálním vyjádření nezaměstnaných obyvatel v České republice. Pokud se podíváme, v jaké četnosti se k tématu *Hospodářské noviny* vyjadřovaly, pak zjistíme následující čísla.

Počet zpráv, které se zabíraly tématem nezaměstnanosti v období od 3. 1. 2007 do 31. 12. 2007, vyšlo dohromady 619. Vzhledem ke skutečnosti, že se světová ekonomika povětšinou vezla na vzestupném trendu, tedy expandovala, promítla se tato tržní nálada i do zpravodajství *Hospodářských novin*, zaměřeného na Inflaci.

Většina článků byla zaměřena na světové dění a pokud se zmiňovaly o nezaměstnanosti, pak šlo především o zprávy ze zahraničních ekonomik, jako jsou například Německo, Spojené státy Americké nebo například Švýcarsko či Čína. Obvykle zprostředkovávaly články údaje o nezaměstnanosti v souvislostech. Například v nich byly specifikovány podmínky, kvůli kterým nezaměstnanost klesá a co to pro ekonomiku jako takovou znamená.

Pokud se zaměříme na zpravodajství, které informovalo o nezaměstnanosti v rámci České republiky, dojdeme k následujícím číslům. Zpráv, které obsahovaly údaje či jakékoliv pojednání o nezaměstnanosti, bylo publikováno celkem 41. Po přepočtu zjistíme, že téměř každý devátý den byl publikován článek, který pojednával o nezaměstnanosti v širším měřítku.

Zejména pak v druhé polovině roku přinášely noviny články, které pojednávaly o riziku nízké nezaměstnanosti a o potížích firem při výběru nových zaměstnanců, neboť trh práce byl značně vyčerpán a poptávka po kvalifikovaných zaměstnancích poměrně výrazně převyšovala jejich nabídku. Často bylo toto zpravodajství zaměřeno z pohledu firem, než z pohledu pracovníka.

Počet článků, které byly zaměřeny na nezaměstnanost přímo, byl oproti článkům, které se zabývají nezaměstnaností pouze povrchně nebo jen zcela okrajově, poloviční. Konkrétně za námi zvolené období přinesly *Hospodářské noviny* pouze 22 článků, které byly přímo zaměřeny na trend trhu práce, tedy na nezaměstnanost.

Nejčastěji články informovaly o meziročních změnách inflace, tedy změně oproti minulému kalendářnímu období v loňském roce. Pokud opět provedeme přepočty, zjistíme, že v roce 2007 vyšel článek, který přinášel konkrétní informace o nezaměstnanosti v průměru jednou za 17 dní.

Zpravodajství se ale také zabývalo tím, co nízká nezaměstnanost pro ekonomiku jako takovou znamená, jaká jsou její pozitiva a jaké jsou naopak její negativní stránky. *Hospodářské noviny* rovněž přinášely výhledy na trendy pohybu míry nezaměstnanosti a například své čtenáře seznamovaly s tím, jakou politiku nezaměstnanosti hodlá dále aplikovat vláda České republiky.

K tématu se také často vyjadřovaly významné osobnosti české ekonomické sféry, ale postřehy stran nezaměstnanosti přinášeli ve svých článcích i tehdejší komentátoři *Hospodářských novin*.

Deník se na svých stránkách také snažil zprostředkovat svým čtenářům analýzy vývojových trendů nezaměstnanosti, které uživatelům přiblížil za pomoci tabulek se základními údaji nebo také barevnými grafy a podobně.

Informace Hospodářských novin o nezaměstnanosti v České republice v roce 2013

Ekonomické zpravodajství *Hospodářských novin* v roce 2013 poměrně významně ovlivnily události, odehrávající se ve světové ekonomice. Ta se nacházela prakticky na vrcholu recesního cyklu a jen velmi pozvolna se objevovala znamení o konci této éry.

Provedeným průzkumem jsme došli ke zjištění, že v roce 2013 bylo v novinách otištěno celkem 598 článků, které se nějakým způsobem zmiňovaly o nezaměstnanosti. Stejně jako ve všech předchozích uvedených případech, tak i v tomto platí, že se jednalo převážně o zpravodajství, nabízející data zahraničních ekonomik.

Poměrně velké množství z těchto článků se zaměřovalo na problematiku mladých nezaměstnaných. Frekvence těchto článků pravděpodobně souvisela se záchranným plánem Evropské unie, který měl za pomoci 6 miliard euro přinést práci 6 milionům nezaměstnaným pod 25 let.

Zaměříme-li se na námi požadované údaje, pak zjistíme, že zpravodajství, které se alespoň okrajově či povrchně dotýkalo nezaměstnanosti a trhu práce v České republice, obsahovalo asi 42 článků. Obsahově byly články velmi podobné těm, které se zabývaly nezaměstnaností ve světě. Šlo pak zejména o nezaměstnanost ve vztahu k různým konkrétním podnikům, jako jsou například České dráhy, sklárny nebo průmyslové podniky.

Vzhledem k situaci, která v roce 2013 panovala v české ekonomice, byly články zaměřeny také na různé poradenství, jehož cílem bylo poskytnout firmám informace o tom, jaké výhody jim mohlo zaměstnání nového pracovníka tehdy přinést.

Článků, které o nezaměstnanosti pojednávaly důkladněji, popřípadě byla nezaměstnanost jejich ústředním tématem, bylo ve zkoumaném období od 3. 1. 2013 do 31. 12. 2013 publikováno celkem 15. Tyto byly zaměřeny na analýzu současné situace trhu práce, ale hodně se také zabývaly výhledy na další období.

4.4 Shrnutí analýzy článků Hospodářských novin

Po provedení podrobné analýzy článků, pojednávajících o inflaci a nezaměstnanosti, jsme došli k následujícím závěrům. Co se týče informací o inflaci, které jsme analyzovali v první části hodnocení úrovně *Hospodářských novin*, zjistili jsme následující skutečnosti. V roce 2002 zaznamenal vývoj inflace poměrně velký pokles, kdy z původních 4,6 % z ledna roku 2002 poklesla inflace až na hodnotu 1,8 % v prosinci námi analyzovaného roku. V roce 2002 bylo dohromady o inflaci a jejím vývoji na území České republiky otištěno v *Hospodářských novinách* celkem 105 článků.

Z tohoto počtu se pak 65 článků zajímalo o inflaci jen povrchně, popřípadě v obecné rovině. Údaje o inflaci a jejím pohybu sloužily především jako doplňující informace k jiným tématům nebo ekonomickým skutečnostem, odehrávajícím se v ekonomice země.

Zbýlých 50 článků bylo zaměřeno přímo na inflaci, to znamená, že články buďto přímo pojednávaly o vývoji inflace jako takové nebo o ní pojednávaly jako o hlavním tématu s tím, že byly doplněny o další ekonomické skutečnosti.

V roce 2014 se míra inflace pohybovala rovněž směrem dolů, ačkoliv její pád nebyl ani zdaleka tak výrazný, jako ve zkoumaném roce 2002. V lednu roku 2014 se míra inflace pohybovala okolo čísla 1,3 % a pokles se zastavil až na hranici 0,4 %, přičemž se jednalo o jedno z historických minim v novodobých dějinách České republiky.¹²³

O inflaci v roce 2014 pak *Hospodářské noviny* informovaly následovně. Celkový otištěný počet článků, které se zmiňovaly o inflaci v České republice, byl 77. Z tohoto počtu se pak dohromady 47 článků zabývalo inflací jen povrchně popřípadě pouze v obecné rovině.

¹²³ Za novodobé dějiny země se označuje rok 1989, tedy rok pádu komunistického režimu

Stejně jako v předchozím zkoumaném roce 2002 sloužily informace o inflaci, uvedené v těchto člancích pouze jako doplňující údaje k jiným ekonomickým skutečnostem, které se v ekonomice tehdejší doby objevovaly.

Zbylý počet článků, tedy 30, pojednávalo o inflaci jako o hlavním tématu svého obsahu. Zaměřovaly se především na vývoj míry inflace, hledaly příčiny tohoto vývoje, ale často se jednalo také o predikci budoucího směřování inflace.

Pokud porovnáme oba dva analyzované roky 2002 a 2014, pak zjistíme, že při výrazném pohybu inflace v roce 2002 přinesly Hospodářské noviny celkem 105 článků, pojednávajících o jejím vývoji, zatímco při mírném poklesu míry inflace přinesly tytéž noviny celkem o 28 článků méně.

Můžeme tedy říci, že Hospodářské noviny ve svých vydáních reflektovaly vývoj inflace a ve chvíli, kdy nastal její významný propad, o tom informovaly, oproti roku 2014 ve zvýšené míře. V roce 2014, kdy se sice míra inflace pohybovala takřka na svých historických minimech, ale celkový pokles nebyl tak velký, jako v roce 2002, přinesly noviny o 28 článků méně.

Pokud se podíváme, jakým způsobem informovaly Hospodářské noviny o vývoji nezaměstnanosti, pak dojdeme k následujícímu. V posuzovaném roce 2007 klesla míra nezaměstnanosti ze své lednové hodnoty 7,9 % o 1,9 procentního bodu a v prosinci dosahovala pouze 6 %, čímž se dostala až ke svému historickému minimu.

V tomto roce otisky Hospodářské noviny dohromady 63 článků, které nějakým způsobem pojednávaly o nezaměstnanosti. Z tohoto počtu pak celkově 41 článků zmiňovalo nezaměstnanost pouze okrajově a stejně jako ve výše uvedených případech se informace o nezaměstnanosti v České republice využívaly pouze jako souvislé téma jiné ekonomické skutečnosti, popřípadě sloužily k dokreslení podstaty odlišné problematiky.

Zbylé články, tedy celkem 22, bylo obsahově zaměřeno buďto pouze na informace o nezaměstnanosti nebo o nich pojednávaly z větší části, kdy je dávaly do souvislosti s tehdejšími děním v ekonomice České republiky.

V analyzovaném roce 2013 zaznamenala míra nezaměstnanosti jen minimální výkyvy. V lednu činila míra nezaměstnanosti 8 %, v šestém měsíci to pak bylo 7,3 % a v závěru roku byla míra nezaměstnanosti v České republice na úrovni 8,2 %. Míru nezaměstnanosti bychom tedy mohli v roce 2013 označit za setrvačnou.

O nezaměstnanosti v zemi přinesly Hospodářské noviny informace celkem v 57 článcích, které se nějakým způsobem zmiňovaly o nezaměstnanosti. Z tohoto počtu pak celých 42 článků bylo zaměřeno na informace, které se o nezaměstnanosti zmiňovaly pouze okrajově, především pak využívaly data míry nezaměstnanosti k přiblížení jiných okolností a jevů, které v ekonomice roku 2013 panovaly.

Články často zmiňovaly nezaměstnanost jako důsledek ekonomické recese, která v roce 2013 panovala prakticky ve všech ekonomikách světa. Vzhledem k této skutečnosti vyšlo i mnoho článků, které se zaměřovaly na poradenství firmám, které by chtěly získat nové pracovníky a podobně.

Zbýlých 15 článků se zaměřovalo čistě na nezaměstnanost jako takovou, analyzovalo její příčiny či ekonomické důsledky. Některé články dávaly data o nezaměstnanosti do souvislosti například se situací podniků, které poměrně vysoká nezaměstnanost v roce 2013 trápila.

Shrneme-li si všechny skutečnosti, na které jsme během analýzy přišli, zjistíme, že při poměrně významném poklesu míry nezaměstnanosti v roce 2007 přinesly Hospodářské noviny během roku celkem 63 článků. Oproti tomu v roce 2013, kdy nezaměstnanost sice dosahovala poměrně vysokých hodnot, avšak celkový vývoj byl téměř setrvalý, informoval deník o nezaměstnanosti celkem v 57 článcích.

Z těchto skutečností vyplývá, že Hospodářské noviny informovaly o vývoji nezaměstnanosti v České republice v obou letech téměř shodným množstvím článků. Rozdíl mezi oběma roky činil pouhých 6 článků. Můžeme tedy říci, že Hospodářské noviny nereflektovaly nějak významně skutečnosti, týkající se vývoje nezaměstnanosti.

ZÁVĚR

Teoretická část diplomové práce nabízí využití publikací renomovaných autorů, kteří uvádí, že ekonomická žurnalistika se začala rozvíjet společně s potřebami lidstva, především pak s rozvojem obchodu a hospodářství jednotlivých zemí. Jak bylo uvedeno na příkladu holandské tulipánové horečky, informace v tištěné podobě sehrály podstatnou roli v předimenzování samotné spekulativní bubliny. Později se ekonomické zpravodajství prosazovalo stále více a pramenilo především z potřeby obchodníků vědět, jak se vyvíjí ceny nebo v jakém stavu se nachází obchodní stezky.

Největší rozvoj pak ekonomické zpravodajství zaznamenalo v souvislosti se zakládáním burzovních společností a jejich rozvojem. Potřeba získat správné informace bylo pro obchodníky, spekulanty a bankéře naprosto klíčové. Ačkoliv však ekonomické zpravodajství muselo mnohdy ustoupit do pozadí, zejména před informacemi z politického prostředí, vždy bylo jeho vydávání nakonec obnoveno. Dá se uvést, že ekonomické informace považovalo lidstvo vždy za poměrně důležité.

Za využití empirického dotazníkového šetření, které bylo provedeno online formou a za využití kvantitativní a kvalitativní analýzy mediálních sdělení, publikovaných v *Hospodářských novinách*, byly zjištěny následující výsledky dílčích cílů.

Dílčí cíl 1

Po vyhodnocení empirického dotazníkového šetření, které proběhlo mezi celkem 123 respondenty, kteří odpovídali na 10 otázek, týkajících se úrovně ekonomické žurnalistiky v českých médiích, lze uvést závěrečný předpoklad, že úroveň ekonomického zpravodajství považují čeští uživatelé za průměrnou až lehce podprůměrnou.

Tento závěr potvrzují například odpovědi, které mířily na úroveň celkového zpravodajství tištěných médií, zpracování informací nebo zpracovanosti ekonomického zpravodajství, kdy výsledky vykazovaly celkově podprůměrné hodnoty.

Dílčí cíl 2

Po provedení analýzy mediálních sdělení, pojednávajících o inflaci a nezaměstnanosti, uvedené na případové studii ekonomického zpravodajství *Hospodářských novin* bylo zjištěno, že převažují informací ze světové ekonomiky, ale jen zlomek z nich je zaměřen na zpravodajství o inflaci či nezaměstnanosti v České republice.

Vyhodnocení hypotézy

Shrnutí údajů, plynoucích z dílčích cílů, potvrzuje stanovenou hypotézu, tedy že česká tištěná média přináší velké množství informací, kvalitativně však nejsou na dobré úrovni. Hypotéza tedy byla potvrzena.

Tuzemská média sice poskytují poměrně velké množství informací, jejich úroveň a významová hodnota pro jejich uživatele není na příliš dobré úrovni. Z tohoto závěru tedy vyplývá i doporučení pro další vývoj žurnalistiky v České republice. Média by se i nadále měla věnovat ekonomické žurnalistice, kvantita zpráv by ale neměla být na úkor jejich kvality. Zpravodajství by zároveň mělo více reflektovat dění v tuzemské ekonomice a vyrovnat tak nepoměr mezi množstvím zpráv z dění v zahraničních ekonomikách a z dění v ekonomice tuzemské.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-802-4730-288.

GERŠLOVÁ, Jana a Milan SEKANINA. *Teze k přednáškám předmětu Dějiny národního hospodářství*. Ostrava: Vysoká škola báňská, 2002, 128 s. ISBN 80-248-0203-1.

HN Hospodářské noviny: Deník pro ekonomiku a politiku. Praha: Economia, a.s, 2015, roč. 59. ISSN 0862-9587.

KÖPPLOVÁ, Barbara a Ladislav KÖPPL. *Dějiny světové žurnalistiky*. 1. vyd. Brno: Novinář, 1989-, v. <1 >. ISBN 80707721661

Lidové noviny. Praha: Lidové noviny, 2015, roč. 28, č. 19. ISSN 0862-5921.

Mladá fronta dnes. Praha: Mafra, a. s., 2015, roč. 26, č. 14. ISSN 1210-1168.

OSVALDOVÁ, Barbora a Alena LÁBOVÁ . *Zpravodajství v médiích* . Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2001, 155 p. ISBN 80-246-0248-2.

PERNES, Jiří. *Svět Lidových novin , 1893-1993: stoletá kapitola z dějin české žurnalistiky, kultury a politiky*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 1993, 143 p. ISBN 80-710-6056-9.

Právo: Nezávislé noviny. Praha: Borgis, a.s., 2015, roč. 25, č. 37. ISSN 12112119.

SHILLER, Robert J. [i]*Investiční horečka: iracionální nadšení na kapitálových trzích*[/i]. 1. vyd. Překlad Radim Laník. Praha: Grada Publishing, 2010, 293 s. Investice. ISBN 978-80-247-2482-9.

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006, 191 s. ISBN 80-736-7096-8.

ŽANTOVSKÝ, Petr. *Hovory o médiích: politika, ekonomika a média*. Olomouc: Votobia, 2006, 301 s. ISBN 80-722-0266-9.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

FISCHER, Heinz Dietrich. *Deutsche Zeitungen des 17. [siebzehnten] bis 20. [zwanzigsten] Jahrhunderts*. Pullach bei München: Verlag Dokumentation, 1972, 415 p. ISBN 3794036026.

HARDT, Hanno. *Myths for the Masses an Essay on Mass Communication*. Oxford: John Wiley, 2007. ISBN 14-051-4334-7.

KUTSCH, Arnulf a Johannes WEBER. *350 Jahre Tageszeitung: Forschungen und Dokumente*. [Neue Aufl.]. Bremen: Edition Lumière, 2002, 219 p. ISBN 39-346-8606-0.

SCHOTTENLOHER, Von Karl. *Flugblatt und Zeitung: ein Wegweiser durch das gedruckte Tagesschrifttum*. [Neue Aufl.]. München: Klinkhardt, 1985. ISBN 37-814-0228-2.

Seznam použitých elektronických zdrojů

Company overview. *London stock exchange* [online]. 2015 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: <http://www.londonstockexchange.com/about-the-exchange/company-overview/company-overview.htm>

THOMPSON, Earl A. The tulipmania: Fact or artifact?. *Public Choice*. 2007-1-3, vol. 130, 1-2, s. 99-114. DOI: 10.1007/s11127-006-9074-4. Dostupné z: <http://link.springer.com/10.1007/s11127-006-9074-4>

Historie společnosti. *Mladá fronta* [online]. 2015 [cit. 2015-01-11]. Dostupné z: <http://www.mf.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti/>

Historie. *Lidové noviny.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-12]. Dostupné z: <https://predplatne.Lidové noviny.cz/lidove-noviny/historie>

UNIE VYDAVATELŮ. *Unie vydavatelů* [online]. 2014 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.unievydavatelu.cz/cs/deniky/fakta_cisla_denicich/prodany_naklad_deniku/314-deniky_celostatni?did=4

PHD, a. s. Mediaguru [online]. 2014 [cit. 2015-02-11]. Dostupné z: http://www.mediaguru.cz/2014/01/porybny-odstoupil-po-23-letech-z-predstavenstva-borgisu/#.VNvO4eaG_eA

The Wall street journal. [online]. History of WSJ, č. 1, 20-08-2014 [cit. 2015-02-07]. Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/634727/The-Wall-Street-Journal>

Seznam použitých ostatních zdrojů

ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

TABULKA 1: VYPLACENÉ DANĚ Z REKLAMY A DANĚ Z VÝTISKŮ.....	29
---	----

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: NOVINY DEUTSCHE ZEITUNG.....	31
---	----

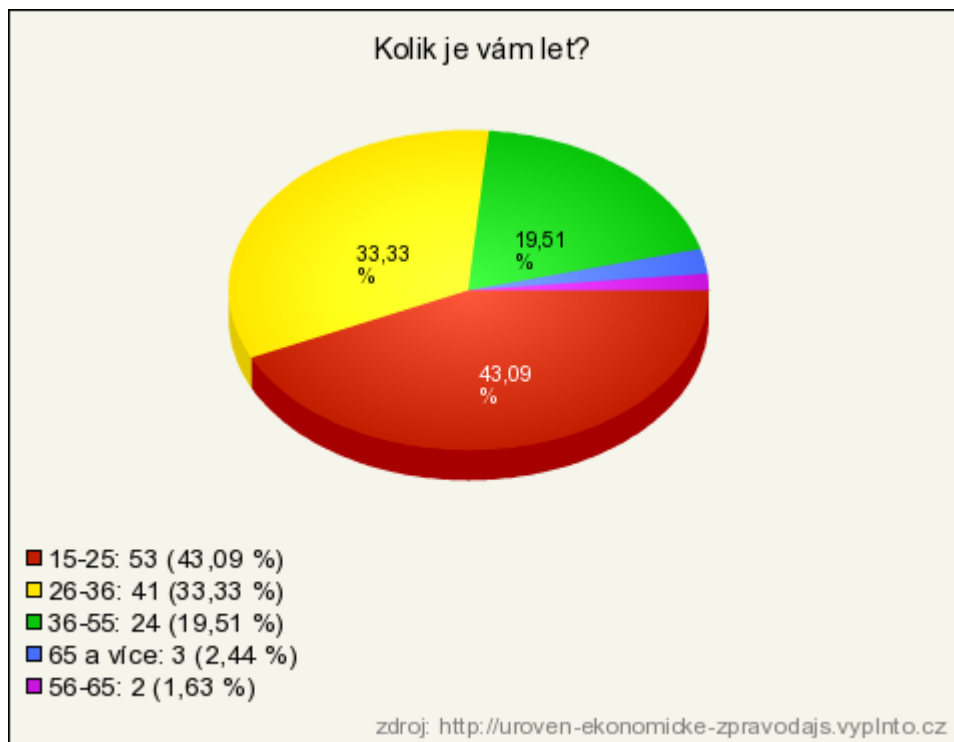
SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A – GRAFICKÉ VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO
ŠETŘENÍ..... I

PŘÍLOHA B – DATOVÁ
MATICE..... II

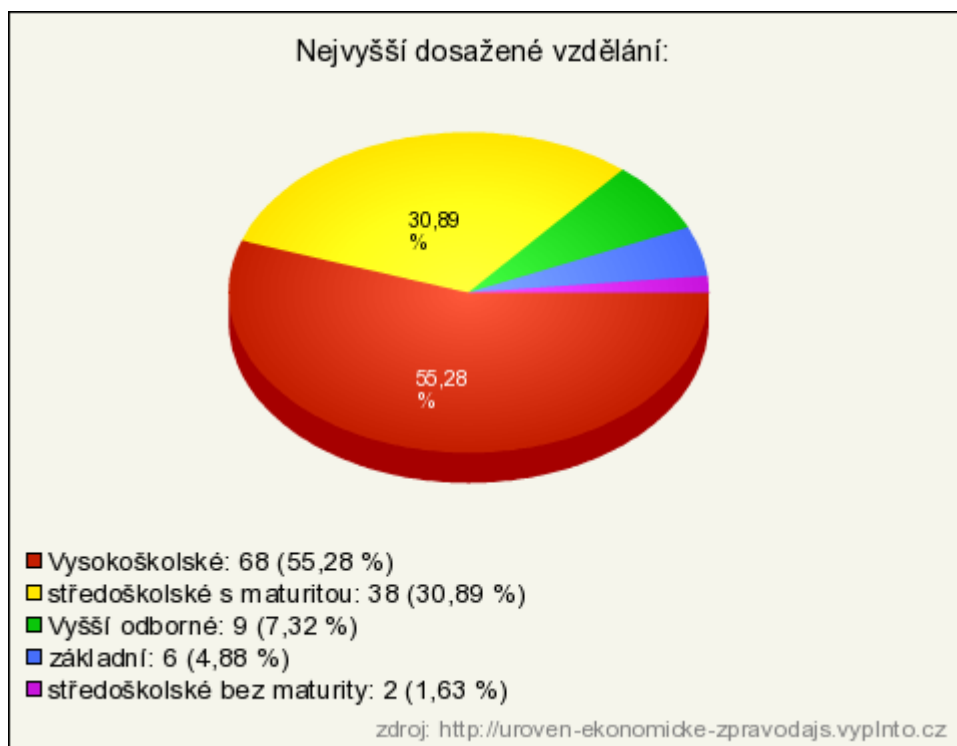
PŘÍLOHY

Příloha A – Grafické výsledky dotazníkového šetření

Zdroj:¹²⁴

¹²⁴ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Zdroj:¹²⁵

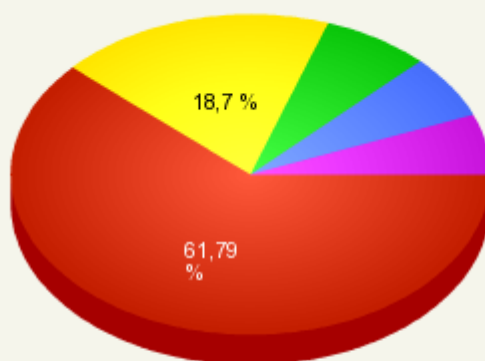
¹²⁵ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Zdroj:¹²⁶

¹²⁶ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

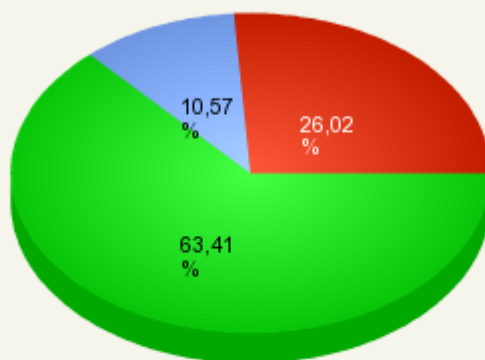
Jak často čtete noviny nebo jejich online mutace?

- Děnně: 76 (61,79 %)
- 3-5x týdně: 23 (18,7 %)
- Několikrát za měsíc: 9 (7,32 %)
- Nečtu nebo čtu v jiném intervalu: 8 (6,5 %)
- 1x týdně: 7 (5,69 %)

zdroj: <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>

Zajímají vás v novinách ekonomické informace?

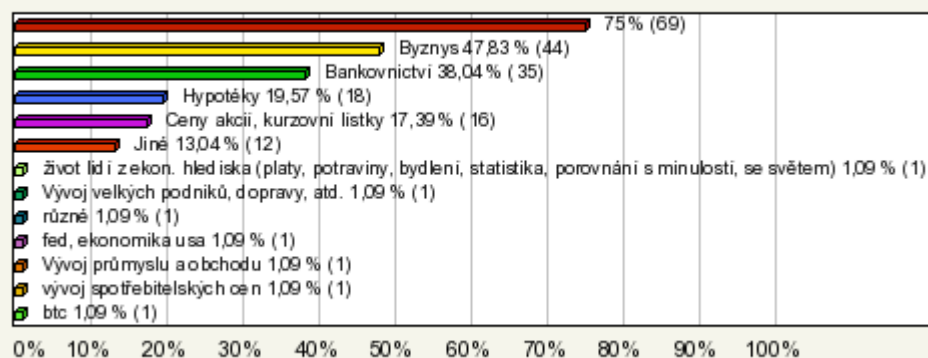
- Ano: 78 (63,41 %)
- Nevím: 13 (10,57 %)
- Ne: 32 (26,02 %)

zdroj: <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>

Zdroj:¹²⁷

¹²⁷ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

O jaké ekonomické informace se zajímáte nejčastěji?

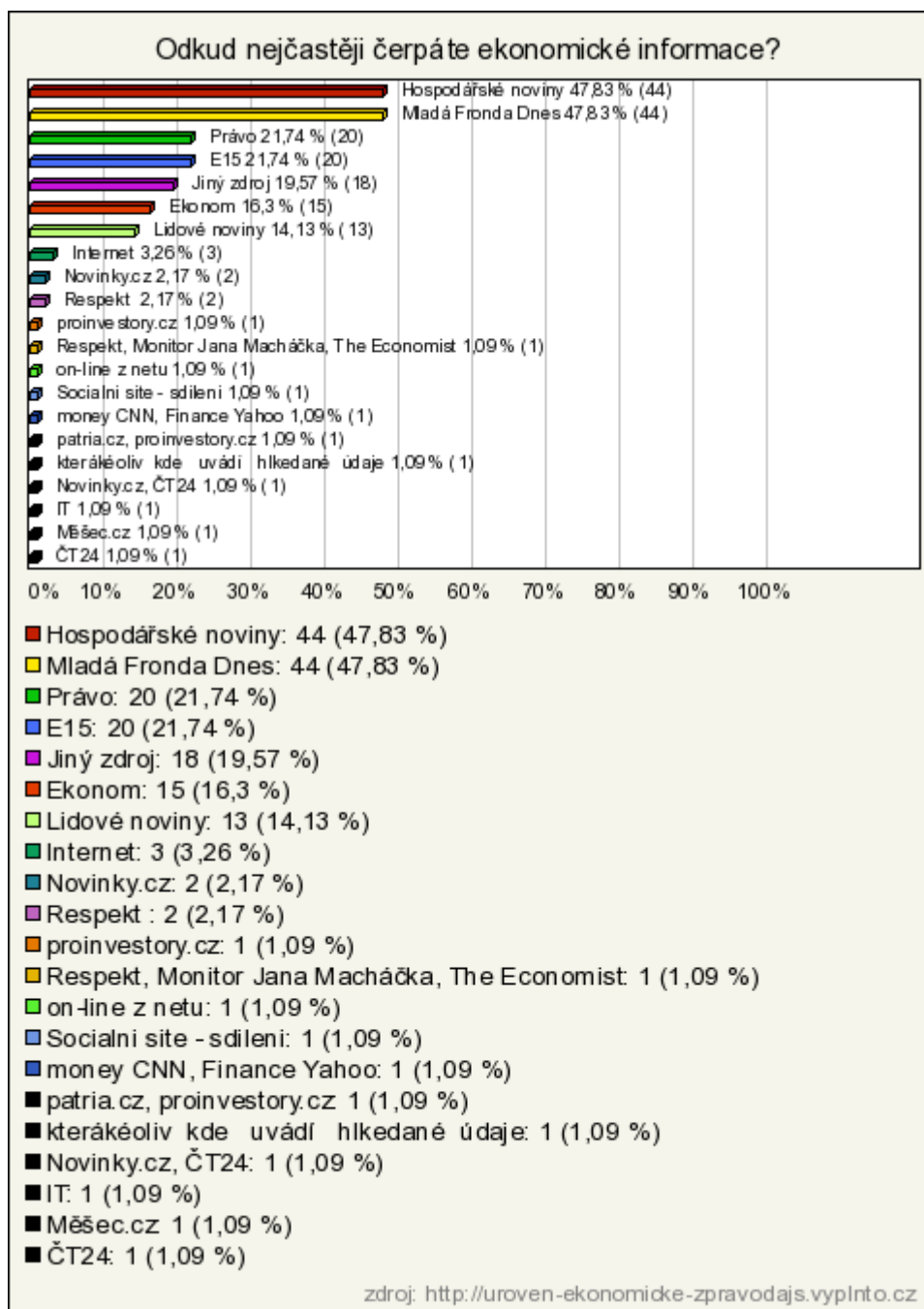

- Makroekonomická data (HDP, nezaměstnanost, inflace atd.): 69 (75 %)
- Byznys: 44 (47,83 %)
- Bankovníctví: 35 (38,04 %)
- Hypotéky: 18 (19,57 %)
- Ceny akcií, kurzovní listky: 16 (17,39 %)
- Jiné: 12 (13,04 %)
- Život lidí z ekon. hlediska (platy, potraviny, bydlení, statistika, porovnání s minulostí, se světem): 1 (1,09 %)
- Vývoj velkých podniků, dopravy, atd.: 1 (1,09 %)
- různé: 1 (1,09 %)
- fed, ekonomika usa: 1 (1,09 %)
- Vývoj průmyslu a obchodu: 1 (1,09 %)
- vývoj spotřebitelských cen: 1 (1,09 %)
- btc: 1 (1,09 %)

zdroj: <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>

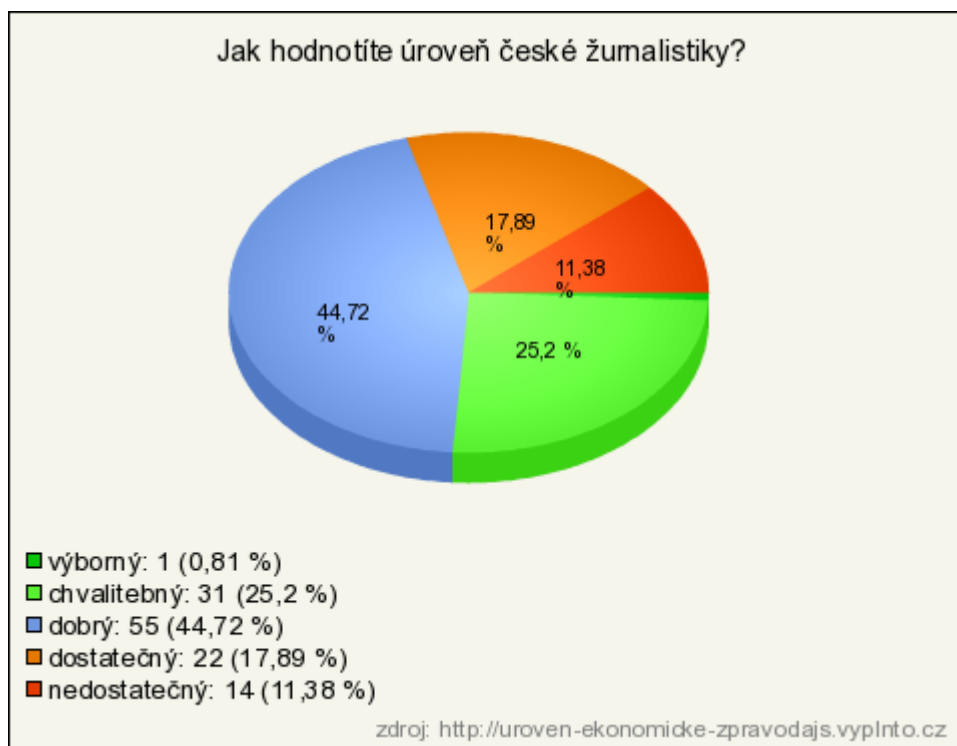
Zdroj:¹²⁸

¹²⁸ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Zdroj:¹²⁹

¹²⁹ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Zdroj: ¹³⁰

¹³⁰ ROZBROJ, Martin. – *Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu)*, 2015. Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

Příloha B – Vzor datové matice

Respondent	Ot. 1	Ot. 2	Ot. 3		Ot. 4	Ot. 5	Ot. 6							Ot. 7								Ot. 8					Ot. 9	Ot. 10						
			a	b			a	b	c	d	e	f	g	a	b	c	d	e	f	g	h	a	b	c	d	e		a	b	c	d	e	f	g
1	3	5	2	0	1	1	1	0	0	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	15	2	2	2	3	2	3	2	2	3	2	2	2	2
2	2	5	1	0	1	1	1	0	0	4	5	6	0	0	0	0	0	0	7	0	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
3	3	5	1	0	1	1	1	0	3	4	0	0	0	1	0	0	0	0	6	7	0	5	5	3	3	2	5	5	5	5	5	5	3	3
4	2	5	14	0	1	1	1	2	3	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	3	3	2	4	3	3	3	4	5	3	3	2	3
5	2	5	1	0	1	1	1	2	0	4	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	19	2	3	2	2	4	2	2	2	2	2	3	2	2
6	1	5	1	0	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	2	2	1
7	3	3	1	0	4	2	0	2	0	0	0	6	0	0	0	4	0	6	0	0	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4	3	3	5	5
8	3	5	11	0	2	1	0	0	0	4	0	0	7	0	0	0	0	0	0	13	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
9	1	4	6	0	2	1	0	0	0	4	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2	3	2	3	2	3	1	2	4	4	3	3	2	2
10	1	5	1	0	1	1	1	2	0	4	0	0	0	0	2	0	4	0	0	0	4	3	2	3	4	4	4	3	2	3	4	3	3	3

Legenda

Ot. 1: Věk

- 1= 15-25, 2=26-36, 3=36-55, 4=56-65, 5=65 a více

Ot. 2: Dosažené vzdělání

- 1= základní, 2= střední bez maturity, 3= středoškolské s maturitou, 4=vyšší odborné, 5= vysokoškolské

Ot. 3: Ve kterém kraji žijete?:

- a) 14 krajů ČR; 1=1, 2=2...,14=14 b) 1=Egypt, 2=Holandsko

Ot. 4: Čtenost novin:

- 1= denně, 2= 3-5x týdně, 3= 1x týdně, 4= několikrát za měsíc, 5= nečtu nebo čtu v jiném intervalu

Ot. 5: Zajímají vás v novinách ekonomické informace?

- 1= ano, 2= nevím, 3= ne

Ot. 6: O jaké ekonomické informace se zajímáte nejčastěji?

- a-f) 1=1, 2=2, 3=3, 4=4, 5=5, 6=6
- g) 7=7

Ot. 7: Čerpání ekonomických informací:

- a-g) 1=1...7=7
- f) 1=1...19=19

Ot. 8: Jak hodnotíte úroveň ekonomické žurnalistiky v českých médiích?

- a – e) 1=1, 2=2, 3=3, 4=4, 5=5

Ot. 9: Jak hodnotíte úroveň české žurnalistiky?

1=výborný, 2=chvalitebný, 3=dobrá, 4=dostatečný, 5=nedostatečný

Ot. 10: Jak hodnotíte jednotlivé segmenty (zpravodajství, publicistika, ekonomika, sport atd.) české žurnalistiky?

- a-g) 1=nejlepší, 2=chvalitebný, 3= dobrý, 4= dostatečný 5= nedostatečný¹³¹

¹³¹ ROZBROJ, Martin. – Úroveň ekonomického zpravodajství v ČR (výsledky průzkumu), 2015.

Dostupné online na <http://uroven-ekonomicke-zpravodajs.vyplnto.cz>.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Martin Rozbroj

Obor: Sociální a mediální komunikace

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Úroveň ekonomického zpravodajství v českých médiích

Rok: 2015

Počet stran textu bez příloh: 75

Celkový počet stran příloh: 8

Počet titulů české literatury a pramenů: 13

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 4

Počet internetových zdrojů: 7

Vedoucí práce: PhDr. Marie Hamplová Ph.D.